

KONSERVAATTORI

2024 ¹ 142

12

Työhuone-esittelyssä Suomen käsityön
museon Konservointikeskus Jyväskylässä

28

Konservaattoriliitto 60 vuotta!
Paluu marraskuun lopun juhlatunnelmiin

Konservaattori (PKL) on kulttuuriperinnön säilyttämiseen erikoistuneen ammattikunnan konservaattoreiden yhdistys. Sen tarkoituksena on kehittää konservointialaa, valvoa ammattikunnan etuja ja toimia konservointialan edustajana Suomessa. Yhdistys julkaisee Konservaattori -lehteä, järjestää koulutuspäiviä alan teemoihin liittyen sekä osallistuu konservoinnista käytävään keskusteluun. Konservaattori liitto muodostaa yhdessä muiden pohjoismaiden osastojen kanssa Pohjoismaisen konservaattori liiton (NKF). Konservaattori liiton toimintaan on saatu avustus Museovirastolta.

▼
Kulttuuriomaisuuden tuhoaminen on sotarikos. Haagin vuoden 1954 sopimus edellyttää kulttuuriomaisuuden suojelemista aseellisissa konflikteissa.

sivu 23, Gazan kulttuuriperinnön massatuho

SISÄLLYS

- 3 Pääkirjoitus
- 5 PKL tiedottaa: Kunniajäsenen valinta
- 6 Standarditerveisii
- 10 8 kysymystä konservaattorille
- 12 Työhuone esittelyssä: Suomen käsityön museon Konservointikeskus Jyväskylässä
- 15 Tannar Ruuben –konservointia yli rajojen
- 21 E.C.C.O.;n uudet säännöt – mikä muuttuu?
- 22 SUCHO – välikuulumisia
- 23 Gazan kulttuuriperinnön massatuho
- 27 Future Talks 2023
- 30 Konservaattori liitto 60 vuotta! Paluu marraskuun lopun juhlatunnelmiin
- 35 Tuulikki Kilpinen: Poimintoja konservaattorin uraltani
- 38 Menetelmä: Taustasuojan kiinnittäminen kehystämättömään maalaukseen
- 40 Konservaattorit Anaforan sydämessä
- 43 YAMK-opinnoista ja paikallismuseotyöstä
- 46 Sääntömääräinen syyskokous 2024

KONSERVAATTORI

**Pohjoismaisen konservaattori liiton
Suomen osasto ry**

**Nordiska konservatorförbundet
Finländska sektion rf**

www.konservattori liitto.fi
www.facebook.com/konservattori liitto
http://konservattori liitto.blogspot.fi/
https://www.instagram.com/
/konservattori liitto/

Puheenjohtaja:

Sini Oksanen
konservattori liitto@gmail.com

Lehden työryhmä:

Susan Hannusas
Anniina Hatakka
Elviira Heikkilä
Kaisa Lepistö
Aino Sainio
Iina Sinersaari

Lehden toimituksen sähköposti:
pkllehti@gmail.com

**Osoitteenmuutokset,
puuttuvat lehdet ja jäsenasiat:**
Emmi Kaartinen
jasensihteeri.pkl@gmail.com

Konservaattori-lehti

Número 142
Painovuosi 2024
ISSN 0780-0223 (painettu)
ISSN 2343-1814 (verkkojulkaisu)
Levikki 310 kpl
2 numeroa vuodessa

Ilmoitushinnat:

2/1 sivu 80 €/lehti (128 €/vuosi)
1/1 sivu 55 €/lehti (88 €/vuosi)
1/2 sivu 30 €/lehti (48 €/vuosi)
Takakansi 80 €/lehti (128 €/vuosi)
Vuositilauksen hinta 50 €

Aineistopäivät:

Número 143
Ilmestyy marraskuussa 2024
Aineistoehdotukset 31.8.2024
Sisäänjättöpäivä 30.9.2024 mennessä

Número 144

Ilmestyy toukokuussa 2025
Aineistoehdotukset 28.2.2025 mennessä
Sisäänjättöpäivä 31.5.2025 mennessä

Ulkoasun suunnittelu:

Anna Mattsson/Suomi Design Oy

Painopaikka: Paino-Kaarina Oy, Kaarina

PÄÄKIRJOITUS

TERVETULOA KONSERVAATTORIN 142 PARIIN!

Näin se kevätkin on lähtenyt taas käyntiin takaiskuista huolimatta. Inarissa koulutuspäivillä oli mahtavaa, eikä toki vain suosiolisten säiden ansiosta. Koulutuspäivistä kerrotaan sitten syksyn lehdessä enemmän. Tässä numerossa **Riina Uosukainen** raportoi yhdistyksemme viimesykyisestä 60-vuotisjuhlasta runsain **Hannele Hentusen** ottamin kuvin ja **Tuulikki Kilpinen** jakaa juhlista pitämänsä puheen työurastaan tekstimuodossa. Juhliin liittyy myös **Riitta Koskivirran** valitseminen kunniajäseneksi, josta lisää **Elviira Heikkilän** selostamana. Riitta on välittänyt lehteen SFS:n vuosikertomuksen ja toivottavasti saamme seuraavasta numerosta lukea Riitan ajatuksia konservoinnin kehityksestä ja tulevaisuudesta.

Elämäntyöhön ja konservointialan kehitykseen liittyy myös **Veera López-Lehdon** syväluotaava haastattelu maalauskonservaattori ja konservoinnin lehtori **Tannar Ruubenista**. Tannarhan palkittiin viime syksynä täysin ansaitusti upealla ICOM-CC:n mitalilla. Kolmas tässä numerossa esiintyvä kollega on **Saija Koskelainen** (entinen Niemi), joka esittäytyy 8 kysymystä konservaattorille -palstalla. Lehdessä on myös Lyhyt toimenpide-esittely -palsta, jossa **Aino Sainio** esittelee taustapahvin kiinnitysmenetelmää, sekä aivan uusi palsta konservaattorien työhuoneista. Sarjan avaa **Susan Hannusas** ja **Anni Tuominen** Suomen käsityön museon konservointikeskuksesta näppärine ratkaisuihin.

Tässä lehdessä kerrotaan myös kulttuuri-perintöuutisia maailmalta, sillä **Anniina Hatakka** kertoo Palestiinan tuhoista kiihtyneen sodan seurauksena ja pienen tilannekatsauksen kautta myös Ukrainan tilanteesta. Maailmalle, tarkemmin sanottuna Anaforaan, vie meidät **Heini Kylliäinen** kertomuksellaan koptilaisen luostarin konservointiprojektin jatkosta ja Saksaan **Ane Orue-Etxebarria** raportillaan Future Talks 2023 -muovikonservointikonferenssista. Allekirjoittanut kertoo lisää konservoinnin ylempään ammattikorkeakoulututkinnon opiskelustaan, jossa matkustelua on riittänyt.

ECCO-edustajamme Anni Tuominen kertoo ECCOn uudesta sääntömuutoksesta ja lehdessä julkaistaan myös PKL:n kevätkokouksen pöytäkirja meidän sääntömuutoksemme vuoksi. Samaisesta pöytäkirjasta löytyy myös **Katariina Ruuska-Jauhijärven** Europa Nostra -terveiset, Riitta Koskivirran CEN-kuulumiset ja **Kristiina Kuisman** MOK-tilannekatsaus. Muuten viralliset paperit on jätetty pois palautteen perusteella. Kannattaakin käydä katso-massa PKL:n sivuilta <https://www.konservattori liitto.fi/> Jäsensivut-kohdasta löytyvästä kirjautumisosiosta mitä muuta yhdistykselle kuuluu.

Muutama ajankohtainen asia yleisemmin ja läheisemmin

Tällä hetkellä ei ole vielä tiedossa, leikkaako nykyinen hallitus museoiden rahoitusta. Museoliiton mukaan valtiovarainminis-

PÄÄKIRJOITUS

teriön esityksessä museoiden ja esittävän taiteen valtionosuuksiin esitettiin 3,3 miljoonan euron vähennystä. Tarkempaa tietoa leikkausten kohdistumisesta saata- neen syyskuun budjettiriihessä. Hallitus- ohjelmassahan on linjattu, että opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustuksia leikataan korkeintaan 125 miljoonalla eurolla hallituskauden aikana. Eli kahdella tapaa nyt uhataan kulttuurialan rahoitusta. Tilannetta pahentaa se, että kuntien talous ei välttämättä ole myöskään hyvällä tolalla. Ainakin meillä Kuopiossa kaupungin museoilta vaaditaan maksullisten tapahtumien kasvattamista ilman resurssien lisäämistä. Valitettavasti tilanne on jo nyt se, että aukipitohenkilökuntaa on niin niukasti, että museokohteita on jäänyt vä-

lillä avaamatta, puhumattakaan kokoelma- ja näyttelypuolen henkilöstövajauksesta. Onneksi kokoelmatila-asioissa näkyy valoa tunnelin päässä, sillä Kuopion taidemuseohan sai uudet kokoelmatilat viime vuonna ja kulttuurihistorialliselle sekä luonnontieteelliselle museolle on nyt aloitettu taas tarveselvityksen teko. Viimeksihän keväällä 2020 kaupunginjohtaja keskeytti museopalvelukeskushankkeen piirustuspöydälle.

Synkkyteen ei siis ole syytä vaipua, vaan tuoda konservointiin ja kokoelmanhoitoon liittyviä asioita esille ja pitää kiinni omasta asiantuntijuudesta. Työllisyyden muodosta riippumatta.

Elviira Heikkilä

PKL TIEDOTTAA

KUNNIAJÄSENEKSI VALITTIIN RIITTA KOSKIVIRTA

Vuosien tauon jälkeen oli taas aika valita uusi kunniajäsen Konservattoriliitolle! Kysimme syksyllä juhliin ilmoittautumisen yhteydessä jäsenistöltä ehdotuksia, joita sitten käsitelimme hallituksen kokouksessa. Halusimme palkita pitkää ja merkittävää urasta sekä ehdottomasti myös PKL:ssä toimimisesta. Näiden syiden perusteella valitsimme yhdistyksemme neljänneksi kunniajäseneksi paperikonservattori **Riitta Koskivirtan**. Riitta on toiminut muun muassa PKL:n puheenjohtajana vuosina 2007-2012 ja tätä nykyä edustaa meitä standardisoimistoyhteisössä. Hän jäi eläkkeelle vuonna 2023 Suomen valokuvataiteen museosta.

Alla vielä jäseniltä tulleita perusteluja Riitan puolesta.

“Riitta [Koskivirta] on ollut aktiivinen sekä konservattorin työn kehittäjänä että Konservattoriliitossa.”

“Riitta Koskivirta. Hän on toiminut yhdistyksessä vuosia puheenjohtajana ja hallituksen jäsenenä sekä uutterana ja työtunteja laskemattomana konservoinnin asianajajana. Koskivirta on myös valokuvakonservoinnin uranuurtajia maassamme ja edistänyt valokuvakonservoinnin asemaa konservointiyhteisössämme.”

“Riitta Koskivirta, uranuurtaja valokuvakonservoinnissa! Raivannut tietä (satoi tai paistoi) ja arvostusta konservattoreille koko uransa! On kansainvälisesti verkotoitunut ja aktiivisesti tukee ja tsemppaa konservoinnin urapolkua aloitteleviakin.”

“Onko Riitta Koskivirta saanut jo jonkin tuon kaltaisen huomioon? Edistänyt valokuvakonservointia Suomessa ansiokkaasti omalla paikallaan.”

Ensi numerossa pääsemme toivottavasti lukemaan Riitan itsensä kirjoittaman jutun elämäntyöstään.

Hallituksen puolesta
Elviira Heikkilä

STANDARDITERVEISIÄ

SFS

TOIMINTAKERTOMUS 2023

1 (3)

18.1.2024

Kulttuuriperinnön vaaliminen standardisointiryhmän SR216 toimintakertomus 2023

1. SR216 tarkoitus ja toimiala

SR 216 tehtävänä on toimia kulttuuriperinnön vaalimiseen liittyvän standardoinnin kansallisena asiantuntijaelimenä. SR216 seuraa ja vaikuttaa toimialansa eurooppalaiseen standardointiin, ottaa kantaa standardiehdotuksiin ja päättää kääntämisestä. Ryhmän toimiala on sama kuin komitean CEN/TC 346 *Conservation of cultural heritage*.

CEN/TC 346 on ainoa eurooppalainen standardoimiskomitea, joka vastaa kulttuuriperinnön vaalimiseen liittyvien standardien valmistelusta. Sen sateenvarjon alla laaditaan mm. korjausrakentamista, historiallisten rakennusten energiatehokkuutta ja puurakenteita, kokoelmien säilymisen turvaamista, näyttelyvalaistusta, museoesineiden pakkauksia ja kuljetusta, sisä- ja ulkoilmaston mittaamista, konservointiprosessia ja arkeologiaa käsittelevät standardit. Nämä standardit ovat tärkeitä tiedonvälityksen ja -vaihdon kannalta, luonnontieteellisten tutkimusten tulosten vertailussa ja museo-, konservointi- ja restaurointityön apuna.

2. SR216 kokoonpano

Ryhmän puheenjohtajana vuonna 2023 toimi Elisa Heikkilä/Museovirasto

Jäsenet 2023: Liisa Näsänen/ICOM Suomen komitea, Kirsi Hiltunen/Kansalliskallio, Riitta Koskivirta/Pohjoismaiden konservattorieliitto, István Kecskeméti/Kansallisarkisto, Seija Linnanmäki/ICOMOS Suomen komitea.
Sihteeri Kati Heiskanen/SFS

3. Toiminta 2023

SR216 on osallistunut aktiivisesti CEN/TC 346 *Conservation of cultural heritage* toimintaan, vastannut lausuntopyyntöihin ja ottanut kantaa muihin kyselyihin.

SR216 on nimennyt CEN/TC 346 alaisiin työryhmiin asiantuntijoita seuraavasti:

CEN/TC 346 edustaja Kati Heiskanen
WG7 "Specifying and measuring Indoor/outdoor climate": István Kecskeméti
WG9 "Waterlogged wood": Liisa Näsänen
WG11 "Conservation process": István Kecskeméti, Riitta Koskivirta ja Kirsi Hiltunen

CEN/TC 346 on tehnyt esityksen työryhmien yhdistämisestä ja työkohteiden uudelleenjärjestelystä. Jatkossa työryhmiä on vähemmän ja ne vastaavat useamman samantyyppisten standardin valmistelusta.

CEN/TC 346 järjesti kaksi plenarya vuonna 2023. Elisa Heikkilä ja Liisa Näsänen osallistuivat 23.5.2023 ja 14.11.2023 pidettyihin kokouksiin Suomen edustajina.

Vuoden aikana on Ruotsin aloitteesta käynnistynyt Pohjoismaiden epävirallinen kulttuuriperinnön standardoinnin yhteistyöryhmä. Ryhmässä ovat edustettuina kunkin maan standardointiryhmän

STANDARDITERVEISIÄ

SFS

TOIMINTAKERTOMUS 2023

2 (3)

18.1.2024

puheenjohtaja ja sihteeri. Ryhmä on pitänyt kaksi kokousta, joissa on käsitelty mm. CEN/TC 346 työryhmien yhdistämistä ja uudelleenjärjestelyä ja Pohjoismaiden näkemyksiä siihen. Keskusteluissa on myös ollut se, miten kulttuuriperinnön standardeja on kussakin maassa hyödynnetty. Ryhmän toimintaa on tarkoitus jatkaa.

SR216 kokoontui 3 kertaa vuoden 2023 aikana. Toimintaa on rahoitettu jäsenmaksuilla (900 € + alv 24 %/jäsen).

4. Standardoimiskatsaus 2023

SFS-STANDARDEIKSI VAHVISTETUT:

SFS-EN 17820:2023 Conservation of Cultural Heritage. Specifications for the management of moveable cultural heritage collections

SFS-EN 17891:2023 Conservation of cultural heritage. Desalination of porous inorganic materials by poultices

LAUSUNTOPYYNNÖT:

FprEN 17820 Conservation of Cultural Heritage. Specifications for the management of moveable cultural heritage collections
Hyväksyttiin

prEN 16163 Conservation of Cultural Heritage. Guidelines and procedures for choosing appropriate lighting for indoor exhibitions
Hyväksyttiin

prEN 15999-1 Conservation of cultural heritage. Guidelines for design of showcases for exhibition and preservation of objects. Part 1: General instructions
Hyväksyttiin

prEN 15999-2 Conservation of cultural heritage. Guidelines for design of showcases for exhibition and preservation of objects. Part 2: Technical aspects
Hyväksyttiin

FprEN 17891 Conservation of cultural heritage. Desalination of porous inorganic materials by poultices
Hyväksyttiin

prEN 16141 Conservation of cultural heritage. Guidelines for management of environmental conditions. Open storage facilities: definitions and characteristics of collection centres dedicated to the preservation and management of cultural heritage
Hyväksyttiin

UUSIMISKYSELYT:

EN 15759-1:2011 Conservation of cultural property - Indoor climate - Part 1: Guidelines for heating churches, chapels and other places of worship
Confirm

STANDARDITERVEISIÄ

SFS

TOIMINTAKERTOMUS 2023

3 (3)

18.1.2024

EN 15759-2:2018 Conservation of cultural heritage. Indoor climate. Part 2: Ventilation management for the protection of cultural heritage buildings and collections
Confirm

EN 16893:2018 Conservation of Cultural Heritage. Specifications for location, construction and modification of buildings or rooms intended for the storage or use of heritage collections
Confirm

EN 16085:2012 Conservation of Cultural property. Methodology for sampling from materials of cultural property. General rules
Confirm

EN 16095:2012 Conservation of cultural property. Condition recording for movable cultural heritage
Confirm

EN 16096:2012 Conservation of cultural property. Condition survey and report of built cultural heritage
Confirm

EN 17036:2018 Conservation of Cultural Heritage. Artificial ageing by simulated solar radiation of the surface of untreated or treated porous inorganic materials
Abstain

MUUT KYSELYT:

CIB: Adoption NWI "Quality requirements for reed as thatching material for cultural heritage"
Hyväksyttiin ja nimettiin Elisa Heikkilä asiantuntijaksi

CIB: new work item for the revision of EN 16853:2017 "Conservation of cultural heritage - Conservation process - Decision making, planning and implementation"
Hyväksyttiin

5. Käännökset

Vuonna 2023 ei käännetty CEN/TC 346 standardeja, aikaisemmin käännetyt ovat:

SFS-EN 16883:2017 Kulttuuriperinnön vaaliminen. Ohjeita historiallisten rakennusten energiatehokkuuden parantamiseen

SFS-EN 16096:2012 Kulttuuriperinnön vaaliminen. Rakennusperintökohteen selvitys ja raportti

SFS-EN 15759-1:2012 Kulttuuriperinnön vaaliminen. Sisäilmasto. Osa 1: Kirkkojen, kappeliin ja muiden uskonnonharjoituspaikkojen lämmitystä koskevia ohjeita

Standardit SFS-EN 15898:2019 Kulttuuriperinnön vaaliminen. Tärkeimmät yleiset termit ja määritelmät

SFS-EN 15946:2011 Kulttuuriperinnön vaaliminen. Periaatteet kuljetusta varten pakkaamiseen

SFS-EN 17121:2019 Kulttuuriperinnön vaaliminen. Historialliset puurakenteet. Ohjeita kantavien puurakenteiden arviointiin

Suomen Standardisoimisliitto SFS ry
Malminkatu 34, PL 130, 00101 Helsinki
p. 09 149 9331, www.sfs.fi, sfs@sfs.fi
Y-tunnus: 0202290-8

Klug-arkistolaatikat monipuoliseen säilytykseen

Korkealaatuiset Klug-laatikot sopivat pitkäaikaiseenkin säilytykseen. Arkistolaatikat täyttävät valokuva-aktiiviteettitestin (PAT) vaatimukset ja ovat turvallisia myös herkille materiaaleille. Kokoja ja malleja on lähes rajattomasti, me autamme löytämään tarpeisiinne sopivan laatikon.

Museoiden Hankintakeskus on lähes 40 vuoden ajan palvellut ututterasti niin museoita, arkistoja, konservointilaitoksia kuin oppilaitoksiakin, yksityisiä asiakkaita unohtamatta.

www.museoidenhankintakeskus.fi

8 KYSYMYSTÄ KONSERVAATTORILLE

1) Kuka olet?

Saija Koskelainen. Ihminen, puoliso, äiti, punkkari, konservattori, restauroija, urheilija, piirtäjä, keskinkertainen kitaristi ja monia muita asioita ilman sen erikoisempaa tärkeysjärjestystä.

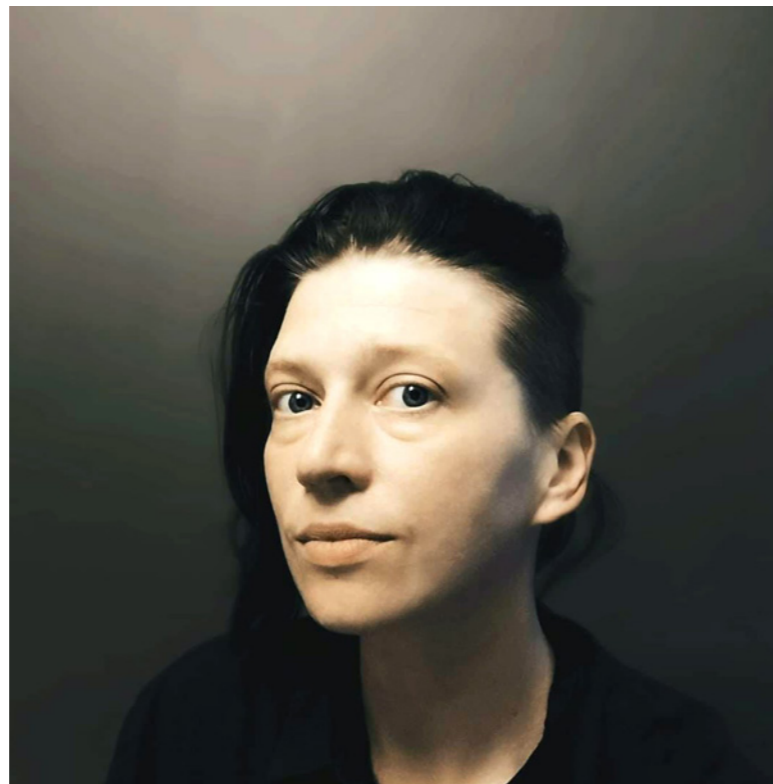
2) Missä työskentelet tällä hetkellä?

Haminan kaupungin museoilla kokoelmista vastaavana konservattorina.

3) Miten päädyit konservattoriksi?

Parikymppisenä jokin veti käsityöammatteja kohti. Opiskelin restaurointipainotuksella puualan artesaanin tutkinnon. Sitten flirttailin hetken muotoilun kanssa, muttei se maistunut. Jatkoin silloisessa Kyamkissa huonekalurestauroinnin opintoja. Jotain puuvenepuolen töitäkin taisi olla kuvioissa. Muutaman vuoden kuluttua työelämä vei mennessään, joten tutkintoon en edennyt. Omalla firmalla kului seuraavat seitsemän vuotta lähinnä rakennusrestauroinnin parissa. Perheellistymisen myötä työmaaelämä muuttui raskaaksi (varsinkin raskaana ollessa) ja tuli tarve keventää. Hain

TEKSTI JA KUVAT: SAIJA KOSKELAINEN

konservointioppiin Metropolia Ammattikorkeakouluun ja pääsin. Valmis-tuin 2022, ja tein nopean pistokeikan Porvoon museolle ennen aloitusta Haminaassa.

Erikoistuin paperikonservointiin ajatuksella, että eipähän tarvitse enää nostella lankkuja sirkkelin päälle, pinsetit riittää! **Ukkosen Päivin** opissa materiaaliin oli helppo rakastua.

Pinsetit eivät valitettavasti ole riittäneet, kun nykytyössä jokainen museorakennus on tavalla tai toisella työmaana.

Haminaan työllistyin kokoelma-muuton kautta. Se oli erinomainen tapa tutustua kokoelmiin.

4) Mikä on työssäsi hauskinta/haastavinta?

Kaikki yhteistyössä tehtävä on hauskaa. Nautin TAKO:sta ja Kymenlaakson kokoelmavastaavien toiminnasta. Nämä ovat tärkeimmät reittini kehittävä kokoelmatyössä.

Toinen valtavan hieno juttu on aineiston järjestäminen. Esimerkiksi 70-luvulta asti kerätty muisteloaineisto on hauska, informatiivinen, koskettava ja väliin järkyttäväkin. Sen säilymisen varmistaminen ja käytettävyyden parantaminen tuo hyvää oloa ja mieltä -tuntee olevansa osa todella tärkeää ketjua.

Haastavinta on rajojen vetäminen. Museo- tai näyttelymestaria Haminaassa ei ole, ja nämä tehtävät helposti pinoutuvat minulle. Se ahdistaa joskus, koska työt ovat lähes poikkeuksetta deadlinellisiä, vievät paljon aikaa, eikä minulla todellakaan ole kaikkea tarvittavaa osaamista.

Olen tehnyt aiheesta pienen surullisen laulun.

5) Mikä on oudointa mitä olet tehnyt työssäsi?

Jokainen päivä on entistä oudompi, mutta mieleen nousee viimekesäinen pikagooglaus "miten rakennan lammassaitauksen." Sitten minä - entinen lähiönuori - rakensin sen. Ihan hyvin pysyi lampaat tallella.

Pulunkakanpoiston aloittaminen lumilapiolla oli ikimuistoista, muutenkin tyvekit kyllä suhisevat harva se päivä.

6) Mikä on lempityövälineesi ja mihin sitä käytät?

Nykyisessä vaiheessa hyvä kivipora, akkuväännin ja -40 asteeseen kylmenevä arkkupakastin sekä raitisilma-naamari. Tästä voinee jo päätellä, missä vaiheessa kokoelmanhoito on.

7) Mitä haluat vielä oppia?

No pääsisipä konservoimaan! Jo suositettavaa, pestävää ja tuettavaa olisi niin paljon, että olisi mahdollisuus kehittyä todella hyväksi. Ensin on kuitenkin pystytettävä hyllyt. Asia kerrallaan.

Halu oppia nousee tarpeesta, ja taito innostua on tärkeä. Nyt pöydällä on näyttelytarkistuksessa ja esillepanon suunnittelussa rakennuspiirustusten vahakankaalle tehtyjä jäljennöksiä. Kyselemällä ja lukemalla on löytynyt jo joitakin neuvoja ja ideoita.

8) Miten nollaat?

Turhautumiset lähtee juoksemalla, suuremmat harmitukset kitaransoitolla. Iloa löytyy perheestä ja vakilainakoirasta. Mielekkyyttä elämään saa harrastamalla, on elokuva ry:tä ja sarjakuvaprojektia. Tärkeintä niissä on, ettei deadline paina.

Erikoistuin paperikonservointiin ajatuksella, että eipähän tarvitse enää nostella lankkuja sirkkelin päälle, pinsetit riittää!

SUOMEN KÄSITYÖN MUSEON KONSERVOINTIKESKUS JYVÄSKYLÄSSÄ

TEKSTI: ANNI TUOMINEN JA SUSAN HANNUSAS
KUVAT: SUOMEN KÄSITYÖN MUSEO

Johtava konservattori Anni Tuominen työn ääressä. Tilojen muuntuvuus konservointitöiden mukaan on tärkeää. Isokokoiset tekstiilit, kuten liput ja ryijyt, tarvitsevat usein suuren tilan käsittelyyn. Pyörälliset pöydät helpottavat tilan optimointia. Myös pöytien portaaton säätö omaan työskentelykorkeuteen on hyvä ergonomian kannalta ja muutama sellainen pöytä löytyykin jo. Tarvittaessa tila muuntuu myös pienryhmän luentosaliksi videotykkineen.

Jyväskylän kaupungin, Jyväskylän yliopiston, Opetusministeriön ja Museoviraston sekä Pohjoismaisen konservattoriliiton Suomen osaston edustajien muodostaman työryhmän valmisteleman esityksen pohjalta perustettu tekstiilikonservointilaitos aloitti toimintansa vuonna 1991. Vuoden 1995 alussa Konservointikeskus

siirtyi Jyväskylän kaupungin alaisuuteen, Suomen kotiteollisuusmuseon, nykyisen Suomen käsityön museon osastoksi. Nykyisiin Salmirannan konservointitiloihin muutettiin vuonna 2004.

Konservointikeskuksen toiminta-ajatuksena oli valtakunnallinen, korkeatasoisten tekstiilikonservoinnin

ja konservointiin liittyvien konsultointipalveluiden myynti. Toiminta perustui tilauksiin siten, että Konservointikeskuksen asiakkaita olivat sekä yksityiset henkilöt että yhteisöt, esimerkiksi museot, seurakunnat ja säätiöt. Jyväskylän kaupungin sisäisiä kohderyhmiä olivat Suomen käsityön museon ja Suomen kansallispukukes-

Monta toimintoa on onnistuttu nivomaan pieneen tilaan: kemikaalien säilytys, vetokaappi, imupöytä, kohdepoistin, mikroskoopit, turvasuihku ja silmähuuhde sekä siirrettävissä oleva pesu- ja apupöytä. Sen lisäksi katossa oleviin listoihin voidaan väliaikaisesti ripustaa konservoinnissa olevia antependiumeja eli alttarin etuosan peittäviä kirkkotekstiilejä.

Ryijyjen ja muiden painavien tekstiilien vesipesuun käytössä on mekaanisesti nostettava ritilä, jonka päällä tekstiili voi levätä. Se helpottaa suuresti tekstiilien pesua, huuhtelua ja kuivausta sekä "säästää" konservattoria.

Tekstiilikonservoinnissa vaurioita tuetaan usein ompelemalla vauriokohta tukikankaaseen. Tukikankaan on sovitettava vauriokohtaan materiaaliltaan ja väriltään, mikä tarkoittaa, että tukikankaita usein värjätään sopivan väriksi. Suurkeittiöön tarkoitettulla lämpöhauteella on erittäin kätevä värjätä tukitilkkuja. Värjäyksen parissa tekstiilikonservattori Susan Hannusas.

kuksen lisäksi kaupungin muut museot. Viime vuosina painopiste on siirtynyt enemmän Käsityönmuseon kokoelmien hoitoon ja ulkoisilta asiakailta toimeksiantoja otetaan lähinnä Keski- ja Pohjois-Suomesta, joissa ei ole tekstiilikonservointiryhmiä. Rajallisten resurssien vuoksi konservointi keskittyy ennaltaehkäisevään konservointiin ja aktiivista konservointia ehditään tekemään näyttelyihin tuleville esineille ja silloin kun esineen kunto edellyttää toimenpiteitä säilytystä varten. Lisäksi tehdään luennoita ja neuvontaa liittyen valtakunnalliseen vastuumuseotehtävään.

Konservointikeskuksen työtilat koostuvat kahdesta suuremmasta konservointisalista ja kahdesta toimistohuoneesta sekä sosiaalituloista. Tiloja ei ole alun perin rakennettu konservointikäyttöön, mikä näkyy muun muassa tilojen sokkeloisuutena. Konservoinnin tarpeet on pyritty huomioimaan mahdollisuuksien mukaan muutostöiden yhteydessä 20 vuotta sitten.

Konservoinnissa tarvitaan kaikenlaista pientä nippeliä ja nappelia. Ne ovat mukavasti järjestyksessä nimellä varustetuissa säilytyslokerikoissa.

Usein käytettyjä työvälineitä:

Silkkipaperileikkuri on todella näppärä työväline, joka helpottaa suuresti työskentelyä esineitä pakattaessa.

Tietokoneeseen liitettävä mikroskoopi on tarpeellinen työkalu. Kuvaruudulta tekstiiliä ja sen vaurioita voi tarkastella lähemmin (kuvamanipulaatio). Kuvan voi myös tallentaa dokumentointia varten.

PH-mittari on tärkeä työväline. Ilman sitä olisi vaikea arvioida tekstiilien happamuutta ja vesipesussa tapahtuneita muutoksia.

TANNAR RUUBEN – KONSERVOINTIA YLI RAJOJEN

Tannar Ruuben on konservattori ja hän on ollut maalaustaitteen konservoinnin suuntautumisen johtajana ja lehtorina Suomessa EVTEKissä ja Metropolian ammattikorkeakouluissa vuodesta 2002 lähtien. Hänen matkansa konservattoriksi on ollut täynnä uuden oppimista, haasteita ja kansainvälistä yhteistyötä. Vuonna 2023 tunnustukseksi pitkäaikaisesta ja merkittävästä panoksestaan konservoinnin alalle Tannar Ruuben palkittiin Valenciassa, ICOM-CC 20. Triennial Conference -kokouksessa arvostetulla ICOM-CC (International Council of Museums - Conservation Committee) mitalilla. Tämä kunnianosoitus on osoitus Tannarin sitoutumisesta, asiantuntemuksesta ja intohimosta alansa kohtaan.

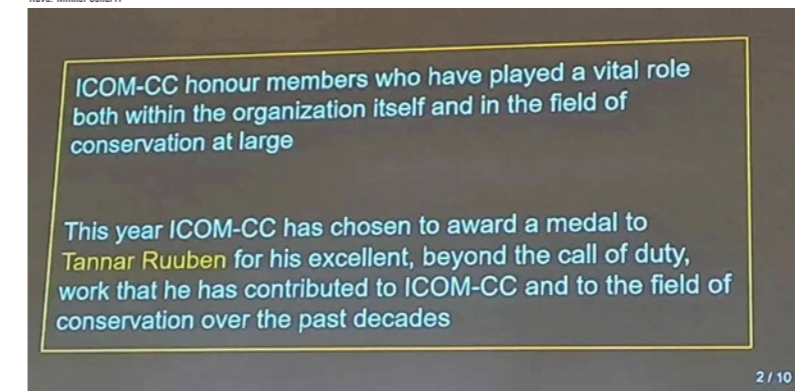
TEKSTI: VEERA LÓPEZ-LEHTO

Matka fyysikosta konservattoriksi

Tannar syntyi Tallinnassa vuonna 1965 Viron vielä ollessa osa Neuvostoliittoa Viron sosialistisena neuvostotasavaltona. Viro pysyi suhteellisen eristäytyneenä aina 1960-luvun loppuun saakka, jonka jälkeen kulttuurielämä alkoi hiljalleen vilkastua ja uusia mahdollisuuksia syntyä. Nuoruusvuosinaan Tannar oli Viron uinti- ja nykyaikaisen viisiotelun maajoukkueessa ja 18-vuotiaana hän valmistui Tallinnan urheilulukios-ta. Tuohon aikaan kaikkien nuorten miesten oli käytävä Neuvostoliiton armeija, joka kesti vähintään kaksi vuotta. Kahden vuoden asepalveluksen jälkeen Tannar pääsi aloittamaan korkeakouluopiskelun.

"Armeijan jälkeen ei ollut järkevää jatkaa urheilu-uraa, vaikka armeijassa tulikin vähän urheilua. Pohdittuani tulevaisuuttani aloitin seuraavana päivänä heti armeijasta päästyäni Tallinnan teknillisen yliopiston preppauskurssit. Siellä erinomainen fysiikan opettaja teki aikaisemmin vaikeat

Kuva: Mikkel Scharff

Palkitsemistilaisuus Valenciassa.

asiat ymmärrettäväksi. Vaikka kouluaihana fysiikka oli ollut heikkoja aineitani, kurssilla kiinnostuin alasta ja pääsin tutustumaan Tarton yliopiston fysiikan-kemian tiedekuntaan. Puoli vuotta kestäneen preppauskurssin ansiosta pääsin Tarton Yliopistoon opiskelemaan fysiikkaa ja fysiikan opettamista."

Viron vuonna 1940 keskeytynyt itenäisyys jatkui vuonna 1991 Neuvostoliiton hajottua. Tuolloin 27-vuotias Tannar lähti oma-aloitteisesti vaihto-opiskelijaksi Kuopion yliopistoon. Tannar kertoo, että "se oli tosiaan aikaa, jolloin paikat alkoivat avautua ja ajattelin, että olisi kiva nähdä vähän maailmaa". Kuopiossa Tannar opiskeli fysiikan lisäksi tietojenkäsittelytieteitä. Kuopion vuoden jälkeen Tannar palasi Viroon opiskelemaan viimeistä vuotta Tarton yliopistossa, jolloin hän myös tutustui ensimmäinen kerran konservoinnin alaan.

Tannar kertoo kiinnostuneensa konservoinnista sattuman kautta. "Tarton yliopiston kemistiystäväni, joka oli tehnyt yhteistyötä Tallinnan valtiollisen konservointikeskuksen Kanutin kanssa, esitteli mahdollisuuden tehdä opinnäytetyö maalausten analyttisen tutkimisen ja materiaalitutkimuksen menetelmien kehittämisen parissa. Tarton yliopistossa opinnäytetyöni aiheeksi valikoitui 1700-luvun puulle maalattu kaksikerroksinen alttarimaalaus. Matkustin myös Suomeen alttaritaulun kanssa, missä yhteistyössä Ateneumin kanssa suoritimme analyyssejä, teimme tutkimusvalokuvausta ja otimme röntgenkuvat. **Tuulikki Kilpinen** ja **Siukku Nurminen** toimivat siellä silloin konservattoreina, Tuulikki Ateneumin pääkonservattorina. Opinnäytetyön ja analyysien jälkeen, valmistuttuani fyysikoksi ja fysiikan opettajaksi siirryin suoraan töihin fyysikoksi konservointikeskus Kanutiin, Tallinnaan."

"Kanutissa oli kuitenkin vähän ongelmana, että he eivät olleet valmistuneet mitenkään tulooni. Minulla ei ollut oikeastaan minkäänlaista suo-

raan osoitettua työtä. Ei ollut myöskään analyysilaitteita, ei muuta kuin valokuvausstudio ja kemian laboratorio. Alkuun oli siis vähän turhauttavaa olla siellä fyysikkona. En päässyt tekemään kovin paljon tutkimuksia, mutta sain sitten olla paljon konservattoreiden apuna tekemässä milloin mitään avustavia töitä."

Työ Kanutissa ja yhteistyö Tuulikin ja Siukun kanssa vahvisti Tannarin kiinnostusta konservointiin ja sai hänet etsimään väylää alan opiskeluun. "Tuulikilta tuli semmoinen vinkki, että Tanskassa on konservattorikoulu, ja voisin ottaa yhteyttä silloiseen koulun rehtoriin **Steen Bjarnhofin**, joka oli myös kansainvälisesti tunnettu konservaatordi." Rahoituksen saaminen vei kuitenkin aikaa ja myös viisumin odottaminen viivytti Tannarin pääsyä Tanskaan. "Vuoden 1992 lopulla odotin neljä kuukautta viisumia."

Lopulta Tannar pääsi puoleksi vuodeksi opiskelemaan Royal Danish Art Academyyn konservointia. Koska viisumin saaminen kesti niin pitkään, hän ei päässyt aloittamaan syksyllä 1992 aloittaneessa maalaustaiteen konservoinnin ryhmässä, mutta hän pääsi

kuitenkin opiskelemaan konservoinnin kemiaa, valokuvausta, analyttista valokuvausta ja maalausten dokumentointia. "Tanskassa sain valokuvauksen ja valokuvien konservoinnin opettajan **Mogens Kochin** ansiosta myös käyttööni valokuvausstudion välineet ja materiaaleineen, jossa pystyin kokeilemaan ja tekemään paljon analyttista valokuvausta ja oppimaan maalausten tutkimusta. Lisäksi pääsin opiskelemaan konservoinnin kemiaa, pigmenttien tunnistusta ja maalausten dokumentointia." Tanskan opintojen aikana Tannar sai myös arvokasta kokemusta käytännön konservoinnista. "Maalaustaiteen konservoinnin lehtorin **Mikkel Scharffin** kautta pääsin kolmeksi kuukaudeksi Helsingörin konservointilaitokselle (Faelleskonservering Öst), ja siellä pääsin tekemään paljon käytännön konservointia."

Tannar kertoo myös: "Mikkelin suosituksesta hain Getty-instituutin stipendiä vuoden 1993 ICOM-CC konferenssiin Washingtoniin, ja kävikin niin että minulle myönnettiin stipendi. Washingtonissa tapasin koko maailman konservattoreita ja pääsin kuuntelemaan esityksiä." Tämän konferens-

Kuva: Mikkel Scharff

Palkitsemistilaisuus Valenciassa. Kuvassa Miguel Mertens, Kristiane Straetkvern, Emma Nardi ja Tannar Ruuben.

sikokemuksen Tannar kertoo olleen silmiä avaava kokemus, jonka myötä hän päätti maalaustaiteen konservoinnin olevan se ammatti, jota hän halusi opiskella ihan kunnolla jossakin.

Seuraavaksi oli löydettävä tie konservoinnin opintoihin.

Opiskeluaika

Palattuaan Washingtonista takaisin fyysikon työhönsä konservointikeskuksen Tallinnaan, Tannar vietti syksyn siellä ja kuuli, että Suomessa oli suunnitteilla konservoinnin opintojen aloittaminen ammattikorkeakoulun tasolla. Tammikuussa 1994 käynnistyi kolme erilaista koulutusryhmää, joista yksi keskittyisi maalaustaiteen konservointiin. Tämä aloite konservoinnin ammattikorkeakoulututkinnon käynnistämiseksi oli osa laajempaa ammattikorkeakoulukokeilua Suomessa.

Rikhard Hördal, joka oli itse opiskellut maalaustaiteen konservointia Tanskassa, oli osaltaan vaikuttamassa maalaustaiteen konservoinnin koulutuksen toteutumiseen ja rakentamiseen Suomessa. Hänen kokemuksensa Tanskan koulutusjärjestelmästä, opintosuunnitelmista ja käytännöistä vaikutti voimakkaasti suomalaisen konservoinnin koulutuksen rakentamiseen. Rikhardin ansiosta Suomeen saatiin luotua vankka pohja konservoinnin opetukselle, joka pohjautui suurelta osin Tanskan koulutusmalliin.

Tannar päätti ottaa yhteyttä **Maisa Huuhkaan**, joka toimi tuolloin Vantaan käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen rehtorina. Hän tiedusteli mahdollisuutta opiskella kyseisessä oppilaitoksessa ja sai vastaukseksi, että mikäli hän onnistuisi hankkimaan itselleen rahoituksen ja muuten tulemaan toimeen, ylimääräisen opiskelijan status voitaisiin myöntää.

Tämän keskustelun seurauksena Tannar alkoi etsiä rahoitusmahdollisuuksia opiskelulle. Hän tiedusteli Viron museovirastolta mahdollisuutta, ja siellä johtaja **Jaan Tamm** oli hyvin

On olennaista, että opiskelijat oppivat tekemällä – tutkimaan, analysoimaan ja ratkaisemaan ongelmia, jotka liittyvät taiteen konservointiin.

suosiollinen sille, että joku Virosta suorittaisi koulutuksen. Aluksi rahoituksen saaminen oli kuitenkin vaikeaa. Ensimmäisen vuoden jälkeen Viron museovirasto kuitenkin myönsi Tannarille kuukausistipendin sillä ehdolla, että hän työskentelisi Viron museovirastolle valmistumisensa jälkeen.

Rahoitus oli järjestetty, mutta muuten haasteita ei silti puuttunut. Esimerkiksi oleskeluluvan saamiseen tarvittavan viisumin saaminen vaati opiskelun alkuvaiheessa apua Tuglas-seuralta, joka on Viro-Suomi-ystävyyssseura Helsingissä. Seura auttoi häntä erikoisella tavalla. Tuglas-seuran avustuksella hän sai järjestettyä 50 000 markan summan tililleen –

summa, joka tuohon aikaan vaadittiin opiskelijan oleskeluluvan ja viisumin saamiseksi. "Ja se oli iso summa. Ei kukaan opiskelijalla sellaisia rahoja olisi ollut. Raha siirrettiin tilille vain osoitukseen varat poliisilaitokselle viisumihakemusta varten, minkä jälkeen rahat palautettiin takaisin Tuglas-seuran tilille." Tämä kiertotie auttoi häntä saamaan tarvittavan viisumin. Prosessi oli aikaa vievä ja vaati toisinaan odottamaan jopa puoli vuotta viisumin saamista. Tänä aikana Tannar ei voinut matkustaa mihinkään, mutta rehtori Maisa Huuhka auttoi kirjoittamalla poliisilaitokselle kiirehtimispyyntöjä, jotka yleensä toimivat.

Opiskeluvuodet merkitsivät Tannar

Kuva: tuntematon, kuva Tannarin arkistosta

Tartossa yliopiston fysiikan laitoksen edessä valmistumisen jälkeen kesäkuussa 1992

Ruubenille intensiivistä oppimisen aikaa, jonka aikana hän syventyi konservoinnin maailmaan erikoistuen maalaustaiteen konservointiin. Tannar laajensi osaamistaan ja ymmärrystään alasta sekä kotimaassa että kansainvälisesti suorittamiensa harjoittelujen myötä. Näihin kuuluivat harjoittelujaksot Tanskassa Fælleskonserveringen Westissä ja Ecuadorin Quito City Museum Conservation Centressä, jotka tarjosivat hänelle lisää kansainvälistä kokemusta. Tannar valmistui konservattoriksi 1997, mutta elinikäiseen oppimiseen kannustava Tannar toki jatkoi opintojaan lähes heti valmistuksensa jälkeen. Hän nimittäin suoritti töiden ohella maisterin tutkinnon Göteborgin yliopistossa Ruotsissa (1998–2006) ja myöhemmin opettajan täydentävät opinnot Haaga-Heliassa Suomessa (2005–2006).

Työ konservattorina

Suomesta konservattoriksi valmistuttuaan Tannar palasi sovitusti takaisin Viroon ja aloitti konservattorin uransa Viron museovirastossa. Hän vietti siellä kuitenkin oman muistinsa mukaan vain noin 8–9 kuukautta, koska Kanutin konservointikeskuksen havaittiin olevan vakavissa vaikeuksissa. Tämä ainoa valtiollinen keskus, joka palveli yli 50 museota, oli lopettamishan alla johtuen sisäisistä ongelmista ja rahoitukseen liittyvistä epäselvyyksistä. Tannar sai museovirastolla tehtäväkseen valmistella hyvin lyhyessä ajassa, kolmessa päivässä, kehittämissuunnitelman siitä, miten konservointikeskus voisi jatkaa toimintaansa. Tannar kutsuttiin yhtenä museoviraston edustajana päätöskokoukseen, jossa hän esitteli suunnitelmansa. Aluksi ehdotusta ei hyväksytty lainkaan ja se sai paljon kritiikkiä, mutta Tannar vastasi kritiikoidensa huoliin perustellen näkemyksensä. Lopulta kahden kuukauden mietinnän jälkeen Viron kulttuuriministeriö päätti säilyttää konservointikeskuksen sillä ehdolla, että Tannar siirtyisi museovirastosta

Kuva: Tannar Ruuben

ICOM-CC mitali.

konservointikeskuksen johtajaksi.

Tannar toimi kolme vaikeaa vuotta Viron ainoan valtiollisen konservointikeskuksen Kanutin johtajana aina vuoteen 2001 asti. Hänen panoksensa oli merkittävä Viron konservoinnin jatkuvuuden turvaamisessa ja Kanutin säilyttämisessä. Johtajana Tannar kohensi lukuisia haasteita, kuten aikaisempia kirjanpidon epäselvyyksiä ja petoksia. Hän uudisti perusteellisesti keskuksen tilat ja toiminnan kolmen vuoden aikana, vaikka lopulta sai vain vähän kiitosta työstään. "Reilusta kolmestakymmenestä ihmisestä vain kolme sanoi kiitos sen jälkeen, kun minä lähdin sieltä."

Nämä tekijät ja halu päästä tekemään käytännön työtä konservointien kohteiden kanssa byrokraattisen työn sijaan vaikuttivat osaltaan Tannarin päätökseen muuttaa Suomeen, jossa hänelle tarjoutui mahdollisuus siirtyä maalaustaiteen konservoinnin suuntautumisen lehtoriksi EVTEKissä (nykyinen Metropolia AMK). Suomessa Rikhard Hördal, EVTEKin konservoinnin koulutuksen johtaja ja myös maalaustaiteen konservoinnin koulutuksen lehtorina ollut konservattori me-

nehtyi auto-onnettomuuden seurauksena. Maalaustaiteen lehtoriksi oli löydettävä uusi henkilö ja paikka tuli kansainväliseen hakuun. Tämä mahdollisti myös Tannarin hakemaan lehtorin paikkaa, mihin hänet sitten valittiin kolmen hakijan joukosta.

Opettaja

Tannar on käynyt paljon eri maissa vierailevana luennoitsijana jo ennen vakituista lehtorin paikkaansa. Opettaminen onkin ollut mielenkiintoista ja innostavaa Tannarille, vaikka se ei varsinkaan alkuun ollutkaan helppoa. Hän kertoo, kuinka opettaminen on aina kiinnostanut häntä ja miten hän on aina käyttänyt paljon aikaa valmistautumiseen, materiaalien kääntämiseen ja opetusmateriaalien lukemiseen, etenkin uransa alkuvaiheessa. "Ensimmäiset neljä vuotta päätoimisena konservoinnin lehtorina menivät sillä tavalla, että joka ilta puoleen yönä valmistelin materiaaleja, tein käännöksiä ja luin opetusmateriaaleja", hän muistelee opetustyönsä alkuaikojia.

Konservoinnin alalla työskentely ja erityisesti opettaminen on ollut haastavaa, mutta se on ollut hänelle myös palkitsevaa. Tannar toteaa, että on tykännyt työstään erityisesti silloin, kun hän on nähnyt, että opiskelijat oppivat ja osaavat. Lisäksi hänestä on ollut mukavaa nähdä, kun opiskelijat pärjäävät valmistumisen jälkeen töissä.

Tannar korostaa, että konservoinnin opetus ja koulutus ovat muuttaneet paljon vuosien saatossa. Tannarin kokemukset opettamisesta EVTEKissä ja sittemmin Metropolia Ammattikorkeakoulussa paljastavat, kuinka koulutusjärjestelmän ja resurssien muutokset ovat vaikuttaneet opettamisen dynamiikkaan ja vaatimuksiin. Hän vertaa aikaisempia vuosia, jolloin oli enemmän aikaa ja resursseja valmistautumiseen sekä mahdollisuus tuoda kansainvälisiä ja kotimaisia vierailevia luennoitsijoita ja huippuasiantuntijoita, nykyiseen tilanteeseen, jossa tällai-

Kokemuksen

kartuttaminen eri

paikoista, museoista ja

kulttuurilaitoksista

on korvaamatonta

uran kehityksessä.

Kuva: Heikki Hayha

Valenciassa syyskuussa 2023

set mahdollisuudet ovat harvinaisia. Tämä muutos heijastaa laajempaa haastetta koulutuslalla, jossa resurssien niukkuus asettaa paineita opettajille kattaa laaja-alaisesti eri aiheita, ja Tannar onkin opettanut yli 15 erisältöistä konservoinnin opintojaksoa vuosien varrella konservoinnin eri suuntautumislinoille.

Tannar tuo esiin, kuinka konservoinnin monialaisuus ja erikoistumistarpeet tekevät opettamisesta erityisen haastavaa, koska on vaikeaa hallita kaikkia osa-alueita yksin. Tämä korostaa tarvetta hyödyntää ulkopuolisia asiantuntijoita ja luennoitsijoita, jotta opiskelijat saavat mahdollisimman laaja-alaista ja syvällistä tietoa. Samalla Tannar kuvaa, kuinka hän on kokenut epävarmuutta siitä, voiko hän tarjota parasta mahdollista opetusta kaikilla osa-alueilla, mihin monet opettajat voivat varmasti samaistua.

Haasteista huolimatta Tannar on

pysynyt sitoutuneena opetustyöhönsä ja opiskelijoidensa menestykseen. Mielestäni hänen opetustavallaan on ollut olennainen rooli opiskelijoiden motivaation ylläpitämisessä ja heidän koulutuspolkunsä tukemisessa.

Tannarin opetuksessa teoreettinen tieto on perusta, jonka päälle rakennetaan käytännön taidot. Hän korostaa, että syvä ymmärrys konservoinnin teorioista, materiaalitieteestä, kemiasta ja kulttuuriperinnön merkityksestä on välttämätöntä. Tämä teoreettinen pohja auttaa opiskelijoita ymmärtämään, miksi tietyt konservointimenetelmät ja -materiaalit valitaan, sekä antaa heille valmiudet soveltaa tätä tietoa käytännössä.

Myös käytännön konservointi on keskeisessä roolissa Tannarin opetuksessa. Hän pyrkii tarjoamaan opiskelijoille runsaasti mahdollisuuksia harjoitella ja soveltaa oppimaansa käytäntöön, jotta he voivat kehittää

tarvittavat taidot työskennellä itsenäisesti konservointiprojekteissa. Hänen mielestään on olennaista, että opiskelijat oppivat tekemällä – tutkimaan, analysoimaan ja ratkaisemaan ongelmia, jotka liittyvät taiteen konservointiin.

Tannarin mukaan tämä ero käytännön konservoinnin harjoittelun määrässä Suomessa verrattuna moneen muuhun maahan on merkittävä. Käytännön työ antaa opiskelijoille välttämättömiä taitoja ja kokemuksia, jotka ovat tarpeen konservointialan työtötehtävissä. Hän korostaa, että käytännön harjoittelu auttaa opiskelijoita soveltamaan teoreettista tietoa todellisiin konservointiprojekteihin ja -ongelmiin, mikä on olennainen osa heidän koulutustaan ja ammatillista kehitystään.

Tannarin pelko kuitenkin on, että kun resursseja karsitaan vuosi vuodelta, myös käytännön konservoinnin opetus jää vähäisemmäksi. Hän kertoo, että maailmalla monissa konservoinnin koulutusohjelmissä käytännön konservoinnin opetusta on vähennetty jo niin paljon, että esimerkiksi Gettyn konservointi-instituutti on huomannut suuren vajeen ainakin valmistuneiden maalaustaiteen konservattoreiden osaamisessa ja tätä on yritetty paikata järjestämällä monivuotisia projekteja, kuten Getty Panel Painting Initiative ja Getty Conserving Canvas Project, missä Tannarkin on ollut mukana vetämässä kansainvälistä koulutusta. Kurssit ja erilaiset merkittävien maalausten konservointiprojektit ovat Gettyn rahoittamia, mutta niille on monien vaikea päästä tiukan valintaseulan läpi. Siksi olisikin tärkeää, että myös opiskeluaikana käytännön konservointiin panostettaisiin ja sitä ei karsittaisi.

Suomessa konservoinnin opiskelijat saavat myös enemmän tilaisuuksia osallistua aidosti merkittäviin konservointiprojekteihin jo opintojensa aikana. Tämä ei ainoastaan rikasta heidän oppimiskokemustaan, vaan myös valmistaa heitä paremmin työelämään ja

antaa heille etulyöntiaseman kansainvälisillä työmarkkinoilla.

Päätoimisen opetustyönsä lisäksi Tannar on järjestänyt monenlaisia workshoppeja ja pitänyt luentoja, jotka kattavat laajan kirjon aiheita konservoinnin alalta. Hän on toiminut sekä luennoitsijana että workshopien vetäjänä eri puolilla maailmaa, jakamassa tietämystään ja kokemustaan sekä opien samalla myös itse uutta. Näiden työpajojen pitämisestä hän kertoo nauttivansa paljon ja toivookin lehdien lukijoita olemaan yhteydessä, jos täydennyskoulutus kiinnostaisi Suomesakin työpajojen muodossa. Esimerkkejä työpajoista, joissa Tannar on ollut etenkin viime aikoina mukana opettajana, ovat sumutusvuoraustekniikan uudet menetelmät ja kankaalle maalattujen teosten erilaiset taustasuojat ja tukimenetelmät.

Kansainvälinen ja liikkuva konservaattori

Kansainvälisyys on ollut keskeinen teema Tannar Ruubenin uralla. Hän on osallistunut aktiivisesti kansainvälisiin konferensseihin ja työpajoihin sekä toiminut verkostoissa, jotka edistävät konservoinnin alaa. Kansainvälinen yhteistyö on tärkeä väylä jakaa tietoa, kokemuksia ja parhaita käytäntöjä ja osaltaan kehittää myös Suomen konservoinnin kenttää. Tannarin aktiivinen osallistuminen ICOM-CC:n toimintaan on ollut merkittävää hänen urallaan. Tannar kannustaakin kaikkia konservaatteoreita ja alan opiskelijoita osallistumaan ICOMin toimintaan ja hyödyntämään sen tarjoamia mahdollisuuksia ammatilliseen kasvuun ja verkostoitumiseen. Tannar on myös toisen kansainvälisen konservoinnin järjestön, International Institute for Conservation of Historic and Artistic Works (IIC) pitkäaikainen jäsen.

Tannar on jatkuvasti haastanut itseään ja etsinyt uusia ratkaisuja ja lähestymistapoja sekä jakanut osaamistaan seuraaville sukupolville. ICOM-CC

mitali on tunnustus tästä työstä, mutta myös muistutus siitä, että konservoinnin ala tarvitsee intohimoisia, sitoutuneita ja asiantuntevia ammattilaisia, jotta voimme säilyttää kulttuuriperintömme tuleville sukupolville. Näen Tannarin uran konservoinnin parissa esimerkkinä elinikäisestä oppimisesta, uteliaisuudesta ja halusta kehittyä. Tannar on itse elävä esimerkki siitä, miten mielenkiintoinen, monipuolinen ja kansainvälinen ura konservoinnin parissa voi olla.

Erytisest vastavalmistuneiden konservaatteoreiden olisi hyvä hakeutua mahdollisimman pian työelämään ja ottaa vastaan työtehtäviä, jotka mahdollistavat siirtymisen toiselle paikkakunnalle tai ulkomaille. Kokeuksen kartuttaminen eri paikoista, museoista ja kulttuurilaitoksista on korvaamatonta uran kehityksessä. Tämä ei ainoastaan rikasta ammatillista osaamista, vaan myös laajentaa näkemystä ja ymmärrystä kulttuuriperinnön moninaisuudesta ja konservoinnin globaaleista haasteista. Rohkeutta ja avoimuutta uusille kokemuksille ja muutoksille tulisi vaalia, sillä ne ovat avainasemassa menestyk-

sekkäässä ja antoisassa työurassa konservoinnin alalla, kuten Tannarin ura osoittaa.

Tannar välittää konservoinnin tietoa (ja kuvia omilta koulutus- ja ammattimatkoiltaan) myös Facebookissa ja sieltä löytyi hänen jakamansa ote ICOMin eettisistä säännöistä. Tämä meille kaikille hyvä muistutus ja mielestäni Tannar on juuri tätä toteuttanut konservaattona:

Members of the museum profession have an obligation to share their knowledge and experience with colleagues, scholars and students in relevant fields. They should respect and acknowledge those from whom they have learned and should pass on such advancements in techniques and experience that may be of benefit to others.

Veera López-Lehto

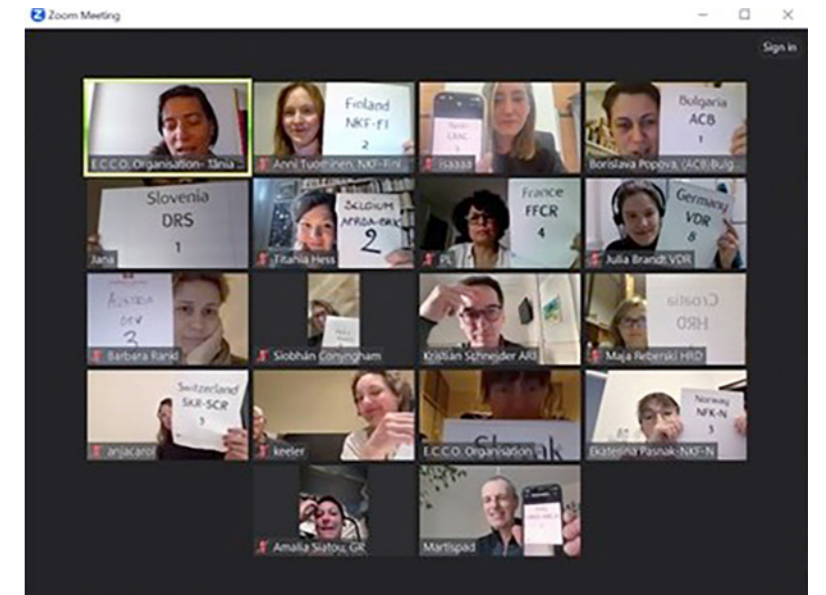
Kirjoittaja on maalaustaiteen konservaattoni (AMK) ja työskentelee Jyväskylän taidemuseossa.

Kuva: ICOM

E.C.C.O:n uudet säännöt – mikä muuttuu?

TEKSTI JA KUVAT ANNI TUOMINEN

E.C.C.O, eli European Confederation of Conservator-Restorers' Organisation, eurooppalaisten konservointialan yhdistysten yhteenliittymä. E.C.C.O on rekisteröity yhdistyksesi Belgiassa ja toimii Belgian lainsäädännön alaisuudessa. Belgiassa säädettiin uusi yhdistyksiä ja voittoa tavoittelemattomia organisaatioita koskeva asetus vuonna 2020, joka synnytti tarpeen tarkastella myös E.C.C.O:n sääntöjä uudelleen. Vanhat säännöt ovat vuodelta 1991, joten lainsäädännöllisten asioiden lisäksi nyt oli hyvä hetki arvioida, vastaavatko nykyiset säännöt E.C.C.O:n toimintaa, visioita ja missiota.

Pääasiassa uusiin sääntöihin tulee pieniä viilauksia, lisäyksiä ja epäolennaisia kohtia jätetään pois. Käytännössä mikään ei muutu. Yhdistyksen tarkoitus on edelleen edistää kulttuu-

riperinnön konservoinnin asiaa, konservaatteoreiden asemaa ja ammattikunnan koulutuksen korkeaa tasoa.

Käytännön tasolla tämä tapahtuu uusien sääntöjen puitteissa kartoittamalla laadukkaaseen konservointityöhön tarvittavia taitoja ja tunnistamalla konservaatteorien vastuualueita ja muiden kulttuuriperintöammattilaisten jaettuja vastuita kulttuuriperintösektorilla. E.C.C.O pyrkii lisäämään tietoisuutta kulttuuriperinnön suojelun tarpeesta ja konservaatteorien erityisroolia suojelutyössä. E.C.C.O:n tavoite on parantaa konservointityön laatua edistämällä korkeaa ammatillista koulutusta, jatkuvaa ammatillista kehitystä, tutkimusta ja innovaatioita. Tavoitteena uusissa säännöissä on edelleen edistää konservaatteorien liikkuvuutta määrittelemällä pätevyksiä ja edistämällä pätevyksien keskinäistä tun-

nustamista Euroopassa ja sen ulkopuolella. Ja edelleen, edistää konservaatteorien ammatin laillista määrittelyä ja virallista tunnustamista kansallisella ja eurooppalaisella tasolla, eli käytännössä ammattinimikkeen suojaamista.

Käytännön asioista sääntöihin on lisätty myös etävaihtoehto yleiskoukselle ja aiemmista säännöistä poiketen yleiskokous on nyt järjestettävä arkipäivänä Belgian lainsäädännön mukaisesti.

Uusista säännöistä äänestettiin ylimääräisessä etäyleiskokouksessa 21.5.2024, ja ne tulevat voimaan byrokraatiakerroksen jälkeen, vuoden 2024 aikana.

Kirjoittaja on PKL:n E.C.C.O-yhteyshenkilö ja varapuheenjohtaja.

SUCHO – Välikuulumisia

TEKSTI ANNIINA HATAKKA

Esittelimme 2022 Ukrainan sodan alussa **SUCHO – Saving Ukrainian Cultural Heritage Online** -aloitetta. SUCHO on vapaaehtoistyöllä kansainvälisesti toteutettu projekti, jonka pyrkimys on suojella Ukrainan digitaalista kulttuuriperintöä sodan aikana. Ukrainan sota on kestänyt nyt yli kaksi vuotta ja SUCHO jatkaa yhä toimintaansa. SUCHOn pyrkimys on ”vahtia dataa” siihen saakka, kunnes digitaalinen kulttuuriperintö voidaan palauttaa Ukrainan kulttuuriperintöorganisaatioille.

SUCHOn sivustoilta (kirjoittajan suomennos):

”Kesäkuuhun 2022 mennessä SUCHOn vapaaehtoiset nettiarkistivat onnistuneesti yli 50TB dataa, kattaen yli 5 000 sivustoa. Tämä laaja kokoelma edustaa rikkaasti ja monimuotoisesti Ukrainan aineellista sekä aineetonta kulttuuriperintöä. Arkistoidut sivustot kattavat laajan valikoiman instituutioita paikallismuseoista, musiikkiopistoista ja teattereista luostareihin, arkistoihin, kirjastoihin, ja lasten - ja paikallishistoriaan erikoistuneisiin ohjelmiin. Lisäksi SUCHO kuratoi valittuja materiaaleja julkiseen galleriaan sekä kerää kokoelman metadatalta rikastettuja sota-aiheisia meemejä tulevaisuuden historian tutkimusta varten.”

Lue lisää aloitteesta SUCHOn sivuilta www.sucho.org

Tutustu aiheeseen sosiaalisessa mediassa:

https://twitter.com/sucho_org

<https://www.facebook.com/sucho.initiative>

<https://hcommons.social/@sucho>

GAZAN KULTTUURIPERINNÖN MASSATUHO

TEKSTI ANNIINA HATAKKA

Lokakuusta 2023 asti jatkunut Israelin armeijan hyökkäys Gazaan on kestänyt jutun kirjoittamisen aikaan kuusi kuukautta. Israelin armeija on tuhonnut valtaosan Gazan infrastruktuurista, mukaan lukien kulttuuriperintö- ja maailmanperintökohteita. **UNESCO** ilmoitti 25.1.2024, että 22 maailmanperintökohdetta on todistetusti vaurioitunut. Ilman Gazaan pääsyä laaditut arviot ovat todennäköisesti liian matalia.

Kulttuuriomaisuuden tuhoaminen on sotarikos. Haagin vuoden 1954 sopimus edellyttää kulttuuriomaisuuden suojelemista aseellisissa konflikteissa, ja Gazan kulttuuriperintökohteet ovat olleet myös Israelin armeijan tiedossa. Kulttuuriperintökohteiden tarkoituksellinen tuhoaminen on todiste pyrkimyksestä Gazan palestiinalaisten kulttuuriseen kansanmurhaan.

Esittelen lyhyesti **Librarians and Archivists with Palestine** -järjestön sekä **Al Jazeera**n journalistien laatimat raportit kulttuuriperintökohteiden massatuhosta. Katsaus on murto-osa raporteista, ja raportit kattavat murto-osan todellisesta tämänhetkisestä tuhosta eivätkä sisällytä esim. yliopistoja tai kaikkia kulttuurikohteita. Raportit voi lukea kokonaisuudessaan lähdeluettelon linkeistä. Vastaavia raportteja ovat laatineet lisäksi mm. **Heritage for Peace**, **Palestiinan kulttuuriministeriö**, sekä **ICOMOS-Arab**.

Librarians and Archivists with Palestine (LAP) -järjestö julkaisi 1.2.2024 raportin, joka listaa Gazassa todistetusti vaurioituneet tai tuhoutuneet arkistot, kirjastot, yliopistojen kirjastot sekä museot. Raporttia on päivitetty helmikuun jälkeen, mahdollisesti myös artikkelin kirjoittamisen jälkeen. Raportti listaa katsauksen kirjoittamisen aikana kaksi arkistoa, yksitoista kirjastoa, neljä yliopiston kirjastoa sekä yhdeksän museota. Lisäksi kuusi historian tietotyön ammattilaista on tiedetysti tapettu.

Arkistot

Gazan kaupungintalon arkisto, joka kattoi 150 vuotta Gazan asiakirjoja, on täysin tuhottu.
Omarin suurmoskeija ja suurmoskeijan arkistot on täysin tuhottu. Moskeija oli rakennettu 600-luvulla. Moskeijan arkisto avattiin 1277, ja sen kokoelmat sisälsivät yli 20 000 harvinaista kirjaa ja manuskriptiä. *Hill Museum & Manuscript Library HMML* on digitoinut osan arkiston kokoelmista 2022.

Kirjastot

Ataan kirjasto, tuhottu
Diana Tamari Sabbaghin kirjasto, tuhottu
Edward Saidin kirjasto, tuhottu
Enaimin kirjasto, tuhottu
Gazan kaupunginkirjasto, tuhoutunut palossa
Al-Kaliman kirjasto ja painotalo, tuhottu
Kana'an kehitysinstituutti, tuhottu
Lubbudin kirjasto, tuhottu
Al-Nahdan kirjasto, tuhottu
Samir Mansourin kirjakauppa ja kirjasto, pahasti vaurioitunut
Al-Shorouq Al-Daem kirjasto, tuhottu

Yliopistojen kirjastot

Islamic University of Gaza on tuhottu kirjastoineen.
Al-Israan yliopisto, kirjasto ja kansallismuseo tuhoitiin räjäyttämällä. Kansallismuseon kokoelmista oli yli 5000 arkeologista kohdetta. Museo on mahdollisesti ryöstetty ennen räjäyttämistä.
Al-Quds Open University, vaurioitunut
Al-Azharin yliopiston kampus on tuhottu. Kampuksella sijaitsi kirjasto **Jawaharlar Nehru**.

Museot

Akkad-museo, jonka kokoelmiin sisältyy n. 2800 esihistoriallista artefaktia, on vaurioitunut.
Cultural Kararah -museo, pahasti vaurioitunut
Deir Al-Balah -museo, vaurioitunut
Ibrahim Abu Sha'ar Heritage Diwan, jolla oli laaja beduiinikokoelma, on tuhottu.
Khudari-museo, vaurioitunut
Palestinian costume museum, tuhottu
Al-Qararan kulttuurimuseo (tunnetaan myös nimellä **Khan Younis -museo**) on pahasti vaurioitunut. Sen kokoelmiin sisältyy n. 3500 arkeologista ja historiallista kohdetta, joista aikaisimmat ajalta 4000 eaa.
Rafahin museo, tuhottu
Shahwan-museo, vaurioitunut

Indieb Farazi Saber julkaisi **Al Jazeera**lla 14.1.2024 artikkelin, joka listaa edellä mainittujen kulttuurikohteiden lisäksi mm. moskeijoita, kirkkoja, arkeologisia kaivauksia ja maailmanperintökohteita.

Moskeijat

Gazassa on artikkelin mukaan arviolta tuhoutunut ainakin **104 moskeijaa**. Tuhoutuneisiin moskeijoihin kuuluvat aiemmin mainittu 600-luvulla rakennettu **Omarin suurmoskeija**, joka oli ensimmäinen Gazaan rakennettu moskeija. Suurmoskeijan alue on ollut tunnettu pyhä paikka jo 2000 vuotta. Lisäksi mm. 1100-luvulla rakennettu **Sayed al-Hashimin moskeija** sekä 1220 rakennettu **Othman bin Qashqarin moskeija** ovat pahasti vaurioituneet.

Kirkot

Gazassa sijaitsee yhä yksi vanhimpia kristillisiä yhteisöjä maailmassa, joka nyt on vaarassa kadota kokonaan. Vuonna 444 rakennettu **Jabalian bysantiinikirkko** on täysin tuhottu. Maailman kolmanneksi vanhimpana kristillisenä kirkkona pidetty vuonna 425 rakennettu **Pyhän Porfyriuksen kirkko** on vaurioitunut. 540-luvulla rakennettu **Pyhän Hilarionin luostari** on vaurioitunut.

Maailmanperintökohteet

Ard-al-Moharbeen, roomalainen nekropolis josta on löydetty ainakin 154 hautaa, on todennäköisesti vaurioitunut valkoisesta fosforista ja sääolosuhteista. 800 eaa rakennettu **Anthedonin satama** on tuhottu.
Hammam al-Sammara, Samaritaanien kylpylä, oli todennäköisesti samaritaanisten juutalaisten perustama kylpylä ennen islamin leviämistä alueelle. Kylpylä on ollut suosittu tapaamispaikka Gazan asukkaiden keskuudessa. Tuhottu joulukuussa.
Tell el-Ajjul, arviolta 2000-1800 eaa rakennettu muinainen kaupunki, on vaurioitunut.

Kuva: Middle East Eye, Ahmad al Danaf, 2023

Pyhän Porfyriuksen kirkon sisäpuolta. Kirkko on vaurioitunut.

Suurimmasta osasta kulttuurikohteita ei ole varmaa tietoa saatavilla. Todennäköistä kuitenkin on, että lähes kaikki kulttuuriperintökohteet Gazan alueella ovat vaurioituneet. Kulttuuriperinnön menetyks on valtava ja sen pelastusyritykset tulevat vaatimaan vuosikymmeniä ammattilaisten työtä, vaikka pysyvä tulitauko saataisiin aikaan jutun julkaisuun mennessä. Työ ei voi edes alkaa ilman tulitaukoa.

Anniina Hatakka

Kirjoittaja on digitaaliseen konservointiin suuntautunut esinekonservaattori ja Suomi-Palestiina-verkosto SUMUDin jäsen.

Arkistoja:

<https://palestine.mei.columbia.edu/alquds-issues/2017/3/9/al-quds>
<https://www.unrwa.org/photo-and-film-archive>
<https://barari.org/en/about>
<https://www.khazaaen.org/en/node/1113>
<https://www.nakba-archive.org/>
https://palarchive.org/index.php/Front/Index/lang/en_US
<https://www.aub.edu.lb/ifi/Pages/poha.aspx>
<https://www.palestineposterproject.org/>
<https://www.nts.live/shows/palestinian-sound-archive>
<https://www.thevoidproject.org/peparchive>

Raportit:

<https://librarianswithpalestine.org/gaza-report-2024/>
<https://www.aljazeera.com/news/2024/1/14/a-cultural-genocide-which-of-gazas-heritage-sites-have-been-destroyed>
<https://arablit.org/wp-content/uploads/2023/12/English-.pdf>
<https://www.heritageforpeace.org/wp-content/uploads/2023/11/Report-of-the-effects-of-the-last-war-of-2023-on-the-cultural-heritage-in-Gaza-Strip-Palestine-english.pdf>
<https://drive.google.com/file/d/15rdQo1nrmeSWaBwB21eWbRZPKNPBp8P6/view>

Muut lähteet:

<https://www.museumsassociation.org/museums-journal/news/2024/01/widescale-destruction-of-cultural-heritage-in-gaza/>
 Sähköinen tiedoksianto LAP-järjestöltä 28.3.2024

Vapaaehtoisprojekteja:

Palestine Land Studies Center PLSC <https://www.aub.edu.lb/plsc/Pages/default.aspx>

arkistoi Palestiinasta tulevaa sosiaalista mediaa, sivustoja ja artikkeleita

”The War Notebook Project”, Khazaaen <https://www.khazaaen.org/en/node/1113>

dokumentoi sotaa Gazassa keräämällä kaikenlaisia julkaisuja (esim. artikkelit, julisteet, kuvitukset, valokuvat, todistukset) sekä arabiaksi että muilla kielillä vapaaehtoisvoimin

Accountability Archive <https://accountabilityarchive.org/>

kerää todistusaineistoa median, poliitikkojen ja julkisuuden henkilöiden osallisuudesta Israelin valtion sotapropagandan levittämiseen tulevaisuuden tutkimusta varten

kerää ja arkistoi Gazan yliopistojen materiaaleja

Lisää linkejä on saatavilla **LAP-järjestön** kautta: <https://librarianswithpalestine.org/>

LAPilla on kaksi aktiivista kampanjaa:

One Book, Many Communities <https://librarianswithpalestine.org/campaigns-2/onebookcampaign/>

Jaffan kulttuurikeskuksen ja Lajee-keskuksen rahankeräys <https://librarianswithpalestine.org/campaigns-2/yafa-lajee-fundraiser/>

FUTURE TALKS 2023

TEKSTI JA KUVAT ANE ORUE-EXTEBARRIA

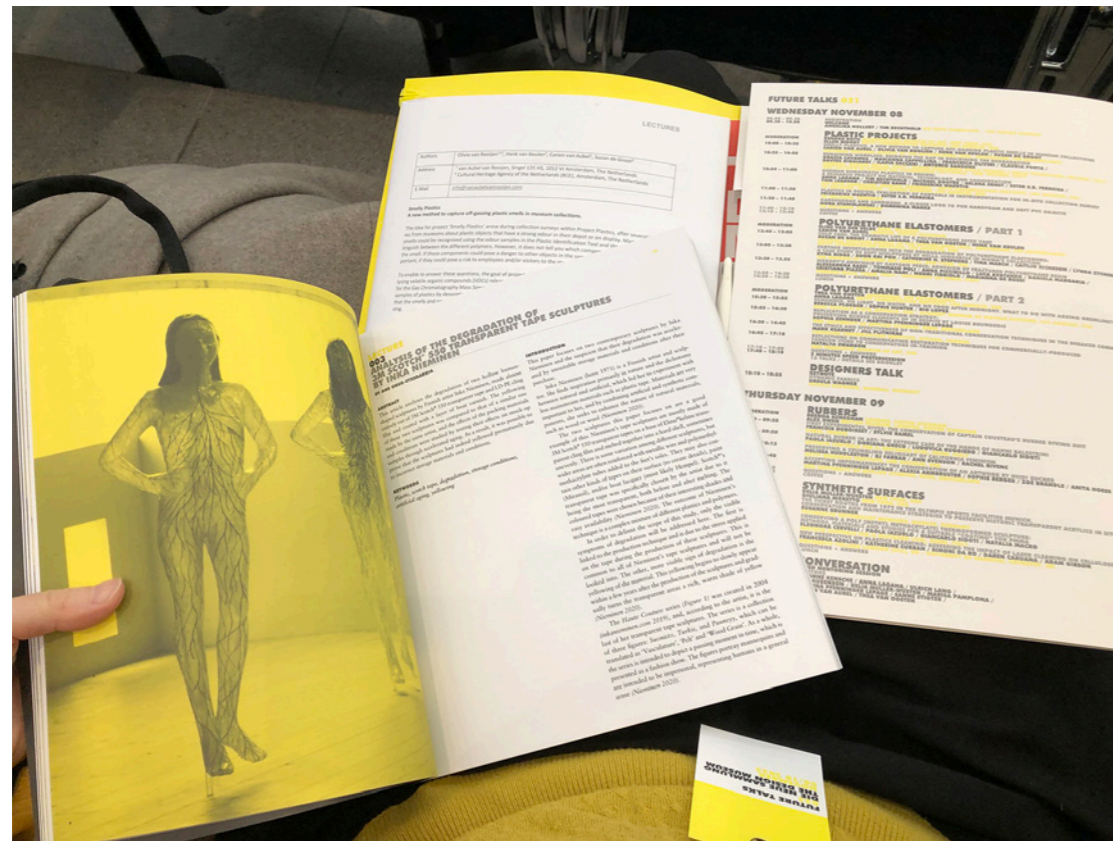
Pinakothek der Moderne omistaa suomalaisen arkkitehdin Matti Suurosen vuonna 1968 suunnitteleman Futuro-talon.

Future Talks on modernien materiaalien konservointiin keskittyvä konferenssi, joka järjestetään Münchenissa joka toinen vuosi. Konferenssi järjestettiin ensimmäistä kertaa vuonna 2009 ja sijaintina toimii Pinakothek der Moderne. Pinakothek der Moderne koostuu neljästä taide-,

design- ja arkkitehtuurimuseosta, joista yksi on Die Neue Sammlung - The Design Museum (”Uusi kokoelma”). Die Neue Sammlungilla on muotoilun ja käyttötaiteen kokoelma, joka sisältää lukuisia muoviesineitä, ja se järjestää Future Talks -konferenssia.

Sain ensimmäistä kertaa kuulla

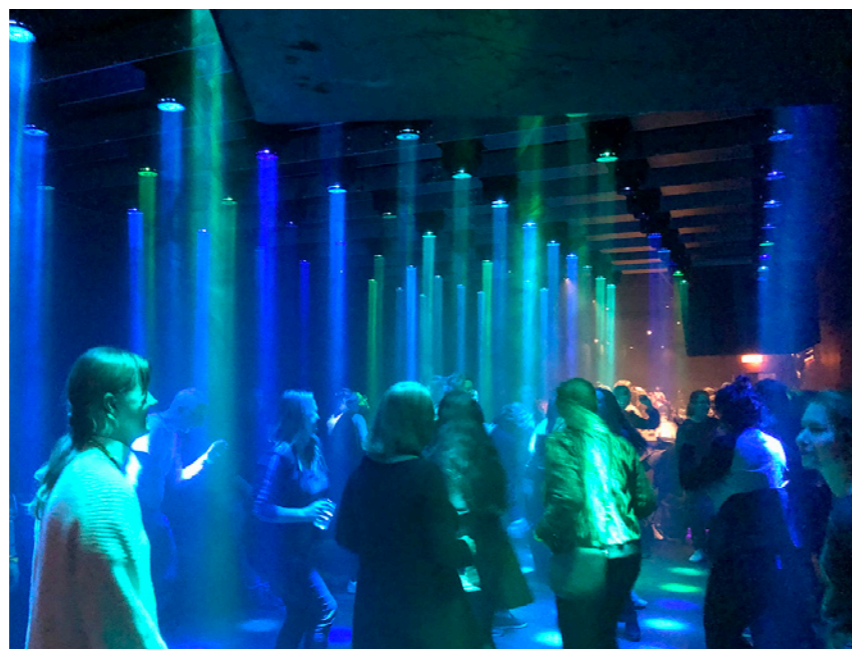
konferenssista vuonna 2019 työharjoitteluni aikana. Se on ainoa säännöllisesti toistuva konferenssi Euroopassa, joka keskittyy pääsääntöisesti muoviin konservointiin ja olen vuodesta 2019 osallistunut joka kerta. Konferenssi kestää kolme päivää, jolloin tarjolla on esitelmiä, keynote-luentoja,

Tämän vuoden esitysten abstraktit (oik.) ja edellisen kerran julkaisu (vas.), mistä oli ilo löytää oma artikkeli.

posterisessioita, paneelikeskustelu ja mentorointisessioita. Konferenssiin osallistuu asiantuntijoita kansainvälisesti arvostetuista laitoksista, mm. Getty Conservation Institutesta, The Museum of Modern Artista (MoMA), Canadian Conservation Institutesta ja Cooper Hewitt Smithsonian Design Museumista.

Niin kuin yleensä konferensseissa, esitykset jaettiin eriaiheisiin sessioihin. Tänä vuonna sessioiden aiheet olivat: *Plastic Projects*, *Polyurethane Elastomers*, *Rubbers*, *Synthetic Surfaces*, *Foams and Sponges*, *Innovations? – Materials Matter!*, *Challenges of Remaking*, *Thrilling Combinations* ja *Cold Cases*. *Cold Cases* oli mielestäni erityisen mielenkiintoinen aihe! Sessiossa pyydettiin aiempien vuosien puhujat tarkastamaan aiempien esitysaiheiden

Diskolattia käy kuumana! Illallinen ja bileet toisen päivän päätteeksi.

esineitä ja kertomaan niiden nykytilanteesta. Merkittävä osa esineistä oli muutamassa vuodessa vaurioitunut vaurioitunut ja se oli erittäin hyvä muistutus siitä, että miten herkästi muoviesineet vanhenevat, myös museaalisissa säilytysolosuhteissa.

Muovien konservoinnissa yksi harvinaisuus on se, että harvoin pystytään korjaamaan vaurioita aktiivisin toimenpitein ja sen takia keskitytään erityisesti ennaltaehkäisevään konservointiin. Tässä konferenssissa esitetään kuitenkin usein tapauksia, missä suoritetaan erittäin vaikuttavia korjaustoimenpiteitä. Tänä vuonna hyviä esimerkkejä olivat Kapteeni Cousteaun sukelluspuvun konservointi ja kovasta polyuretaanivaahdomuovista tehdyn puutarhatuolin konservointi. Kapteeni Cousteaun sukelluspuvun tapauksessa onnistuttiin uudelleen muotoilemaan jo kovettunutta kumia ja konsolidoimaan pintaa, jonka koostu-

mus tuntui puhujan sanoin, ”like potato chips” eli perunalastuilta. Puutarhatuolin konservoinnin haastavin osuus oli korjata vaurio, joka kohdistui tuolin istuinosan ja selkänöjan väliin liitoskohtaan. Haaste johtui siitä, että tuolin selkänöja oli suunniteltu kokoon taitettavaksi, ja korjauksen piti kestää liitoskohdan funktionaalista käyttöä.

Konferenssissa on myös kiehtovaa se, että osa puhujista on konservointitutkijoita ja esittävät erittäin innovatiivisia tutkimuksia. Toisaalta konferenssissa nousee aina myös eettisiä kysymyksiä esille. Niin kuin aiemmin mainitsin, muovi vaurioituu hyvin herkästi ja siitä seuraa, että moni esine ei enää ole näyttelykunnossa lyhyen ajan sisällä hankinnastaan. Tämä johtaa keskusteluihin korvaavuudesta, uudelleen rakentamisesta ja aitoudesta.

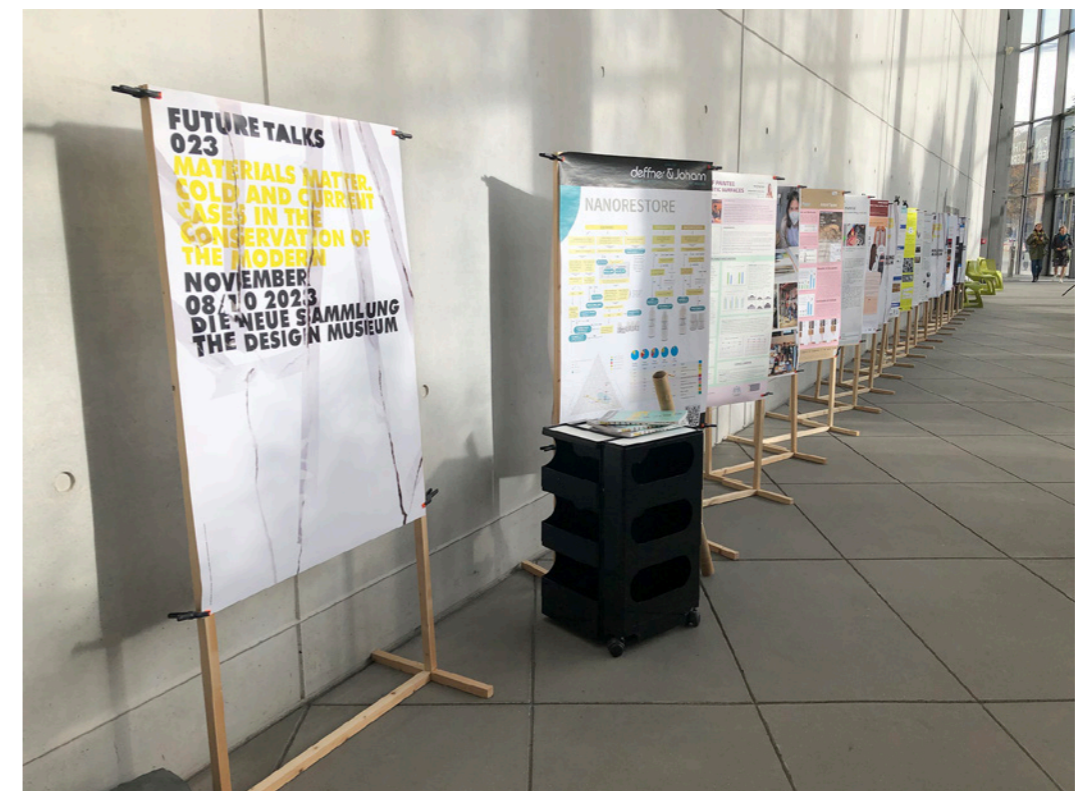
Yksi tämän vuoden erittäin lupaava projekti oli italialainen *Storie di Plas-*

tica, jonka yhteydessä on pyritty kehittämään kuvallinen asiasanasto muoviesineiden vaurioista. Sanaston tarkoitus on helpottaa ja yhtenäistää muovikokoelmien kanssa työskentelevien ammattilaisten työtä (konservaatorit, registraattorit, kokoelmatutkijat jne.). Projekti on toistaiseksi kehitetty kahdella kielellä, italia ja englantia, mutta oli puhetta siitä, että olisi hyvä kehittää kansainvälisesti ja lisätä muitakin kieliä.

Jos muovien konservointi kiinnostaa, suosittelen lämpimästi seuraamaan tätä tapahtumaa!

Ane Orue-Etxebarria

Kirjoittaja on esinekonservaatordi (AMK) ja työskentelee Kansallismuseon Kokoelma- ja konservointikeskuksessa

Posteriseinä museon talvipuutarhassa.

Konservaattoriliitto 60 vuotta!

Paluu marraskuun lopun juhlatunnelmiin

TEKSTI: RIINA UOSUKAINEN

KUVAT: RIINA UOSUKAINEN JA
HANNELE HENTULA / KONSERVAATTORILIITTO

Kuva: Hannele Hentula / Konservattoriliitto

Juhlahumua Apollossa.

Pohjoismaisen konservattoriliiton Suomen osasto ry täytti 60 vuotta vuonna 2023 ja pyöreitä juhlittiin 25.11. Apollo Live Clubissa Helsingin keskustassa.

Juhlia suunnitteleva juhlatoimikunta perustettiin kesän 2023 alussa ja juhlatoimikuntaa vetivät **Linda Linden** ja **Riina Uosukainen**. Juhlatoimikunnan jäseninä toimivat **Hannele Hentula**, **Sini Oksanen**, **Katariina Ruuska-Jauhijärvi** ja **Sanna Siervo**. Juhlien teemaksi valittiin BLING, jonka juhlaväki näyttikin ottaneen upeasti kimallellen vastaan.

Juhlat järjestettiin rakennustaiteellisesti, kaupunkikuvallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaassa asemakaavalla suojellussa rakennuksessa sijaitsevassa Apollo Live Clubissa aivan Helsingin ydinkeskustassa, juuri sen loistavan sijainnin vuoksi. Ohjelmassa oli aivan ensimmäiseksi puheita, kuten yhdistysten 60-vuotisjuhlallisuuksiin tapana on kuulua. PKL:n puheenjohtaja Sini Oksanen avasi juhlat muistuttaen, minkä vuoksi tuona lauantai-iltana juhlittiin, puhuen oikeudestamme ja velvollisuudestamme huolehtia yhdistyksestä sukupolvien ketjussa. Metropolia ammattikorkeakoulun konservoinnin lehtorit **Nina Robbins** ja **Kirsi Perkiömäki** toivat onnitelut ja yhteistyöterveiset, ja Museo- ja kulttuuriperintöalan ammattiyhdistyksen toiminnanjohtaja **Katariina Mäkelä** toi MAL:in tervehdykset Konservattoriliitolle.

Kuvaskannaus: Riina Uosukainen

Skannattu juhlatoimikunnan kuva.

Puheiden jälkeen nautittiin seisovan pöydän antimista ja musiikkiesityksistä. Pöytään oli katettu ekologisuutta ja eettisyyttä ajatellen muutoin täysin vegaaniset tarjottavat, mutta tarjolla oli myös kalaa sisältävä salaatti. Menu näytti seuraavanlaiselta:

Paahdettua bataattia, kikherneitä ja seesaminsiemeniä
Pesto-pastasalaatti
Peruna-tsatsikisalaatti

Kylmäsavulohi-avocado-kvinoa salaattia
Jälkiruokana mansikka-marjamoussé-leivos
Kahvia ja teetä

Ensimmäisenä juhlissa esiintyi "Helsingin nörtein enimmäkseen naiskuoro" Another Castle. Kuoro esittää elokuvista, TV-sarjoista ja videopeleistä tuttuja sävelmiä, ja juhlissa kuultiin ainakin Taru Sormusten herrasta elo-

Konservattoriliiton puheenjohtaja Sini Oksanen.

Metropolia ammattikorkeakoulun lehtorit Nina Robbins ja Kirsi Perkiömäki.

Museo- ja kulttuuriperintöalan ammattiyhdistyksen toiminnanjohtaja Katariina Mäkelä.

Kuvat: Hannele Hentula / Konservattoriliitto

kuvan musiikkia ja suosittu MacGyver TV-sarjan tunnari. Ruokailun ja musiikkiesitysten aikana sai myös käydä valokuvauspisteellä, jossa Sami Seppäsen PhotoBooth otti riemullisia valokuvia juhlaväestä, ja mukaan sai kymppikuvan muistoksi.

Toisena musiikinumerona esiintyi kaksinkertainen Suomen mestari sahansoitossa, näyttelijä **Volter Putro**, jonka esityksessä kuultiin muun muassa Iron Maiden-cover. Juhlailta alkoi

jäseniä. Vastauksia saatiinkin nelisenkymmentä. Uudeksi kunnijäseneksi valittiin konservattori **Riitta Koskivirta**, ja valintaa hallitus perustelee Koskivirran ansiokkaalla työskentelyllä konservointialan eteen ja ahkerasta vapaaehtoistyöstä Konservattoriliiton puolesta, viimeisimpänä CEN-standardien edistämistyöstä. Riitta Koskivirta ei ikävä kyllä päässyt juhliin itse paikan päälle.

Kuva: Hannele Hentula / Konservattoriliitto

Sahansoitaja Volter Putro soitti taustanauhujen päälle sahalla biisien melodiaosuuksia.

Muita juhlissa kiitettyjä ja kukkasin palkittuja konservattoreita olivat **Anna Häkäri, Kirsi Karpio, Päivi Kyllönen-Kunnas, Siukku Nurminen, Kaija Steiner-Kiljunen ja Marleena Vihakara**. Juhlien virallisen ohjelman päätti suomenkielistä poprockia kasaaritwistillä soittavan NUPU-yhtyeen keikka, jonka jälkeen talon oma DJ soitti vielä tunnin tanssimusiikkia ennen kuin Apollon ovet aukesivat laajemmalle yleisölle.

Kuva: Hannele Hentula / Konservattoriliitto

Helsingin nörtein enimmäkseen naiskuoro Another Castle esiintyy.

kääntyä kohti väijäämätöntä loppua, ja ennen uuden kunniajäsenen julkistusta piti vielä puheen kunniajäsen **Tuulikki Kilpinen**. Kilpinen on toiminut muun muassa PKL:n puheenjohtajana vuosina 1976-82.

Juhlatoimikunta pyysi juhliin ilmoittautumisen yhteydessä, sekä erillisillä tiedotteella ehdotuksia uudeksi kunniajäseneksi, tai muita palkittavia

Kuva: Hannele Hentula / Konservattoriliitto

Kunniajäsen Tuulikki Kilpinen pitämässä puhetta. Tuulikin puhe löytyy tämän lehden sivulta nro 55.

Kuva: Hannele Hentula / Konservattoriliitto

Konservattorit ovat kukkansa ansainneet! Kuvassa vasemmalta oikealle Kaija Steiner-Kiljunen, Marleena Vihakara, Kirsi Karpio, Anna Häkäri, Päivi Kyllönen-Kunnas, Siukku Nurminen ja pj Sini Oksanen.

Kuvat: Hannele Hentula / Konservattoriliitto

Juhlahumua.

Palautetta juhlista

Palautetta juhlista kyseltiin helmi-maaliskuussa 2024 jäsenistölle lähetetyllä kyselylomakkeella, ja vastauksia saatiin 26 kappaletta. Palautetta kyseltiin seitsemästä juhlien eri osa-alueesta asteikolla 1-5 yhden ollessa välttävää ja viiden erinomainen arvona. Juhlien arvostuksen keskiarvoksi saatiin 4.

Risut

Osa juhlijoista koki Apollon hankalaksi paikaksi – oli vaikea löytää istumapaikkaa ruokailun ajaksi ja ihmiset hajaantuivat liikaa tilaan tai eristäytyivät kuppikunniksi. Paljon palautetta sai illan lopuksi esiintynyt bändi, jonka musiikki mikattiin todella kovaksi. Tähän ei auttanut edes bändin

rumpujen mikityksen sulkeminen ja juhlatuomikuntakin oli asiasta ihmeissään, sillä Apollonin nimenomaan järjestetään keikkoja.

Ruusut

PhotoBooth sai paljon kiitosta juhlien aikana ja palautelomakkeen kautta, ja olikin varmasti juhlien tykätty juttu. Moni piti myös palkitsemista ja kunniajäsenen valintaa kivana osana juhlia, ja ehdottomasti juhlavieraat nauttivat kollegoiden tapaamisesta ja rennosta juttelusta ystävien ja tuttavien kanssa. Moni toivoi jotakin vastaavaa useammin, eli kollegoiden vapaamuotoista tapaamista ajan kanssa.

Palaute juhliin osallistuneelta konservoinnin opiskelijalta:

“Ensimmäisen vuoden opiskelijana oli jännittävää ja mielenkiintoista päästä PKL:n juhliin näkemään paremmin millainen yhteisö on kyseessä. Kaikista antoisimpia oli pidetyt puheet, ne antoi taas lisää perspektiiviä alaan ja sen opiskeluun. Yllätyin todella positiivisesti siitä, miten avoimesti ihmiset ottivat meidät uudet opiskelijat vastaan ja olivat meistä kiinnostuneita. Itselleni jäi äärimmäisen tervetullut olo.”

Riina Uosukainen

Kirjoittaja on esinekonservattori ja työskentelee Museoviraston kokoelmasiirrossa.

Juhlaillan päätti NUPUn korviasärkevä keikka.

Kuva: Hannele Hentula / Konservattori

POIMINTOJA KONSERVAATTORIN URALTANI

TEKSTI: TUULIKKI KILPINEN

Prologi

Tämä kirjoitus on tehty PKL:n 60-vuotisjuhla 25.11.2023 varten kevytversioksi pitkän elämänurani vaiheista. Aika oli rajattu 5 minuuttiin. Siksi siinä riennetään päätapahtumasta toiseen, muistuttamatta, ettei se aina ole ollut helppoa. PKL:n kunniajäsenenä halusin kuitenkin antaa panokseni juhlapäivään.

Olen syntynyt Helsingissä. Taiteellisesti lahjakkaana minulle olisi ollut luonnollista pyrkiä Ateneumiin. Se ei kuitenkaan kutsunut. Sen sijaan aloitin 1964 taidehistorian opinnot Helsingin yliopistossa. Keväällä 1965 taidehistorian pro-gradu-tutkimuksen suorittuani ura saikin uuden suunnan. Pääsin harjoittelijaksi Ateneumin taidemuseon konservointiateljeehen. Mestarina oli konservattori **Niilo Suihko**.

Harjoittelun jatkumisen edellytys oli pääsy syksyllä Suomen Taideakatemian piirustuskouluun. Näin kohtalo leikki kanssani, astuin sittenkin Ateneum-rakennuksen ovesta. Viihdyin hyvin taidekoulussa. Lomat ja toisen puolen välivuodesta käytin konservointiopiskeluun museossa. Taidekoulusta valmistuin 1970 taidemaalariksi.

Niilo Suihko oli hiljainen ja vaatimaton mies, mutta ammatistaan erit-

täin innostunut ja innostava. Hän oli varustanut työhuoneen vertailukelpoiseksi pohjoismaiselle tasolle laitteiden, menetelmien ja tutkimusmenetelmien suhteen omilla keksijän kyvyillään. Hän kylvi minuun uuden oppimisen ja kehittämisen halun. Sekä pohjoismaisen ja kansainvälisen yhteistyön merkityksen, johon PKL:n jäsenyys kuului alusta lähtien.

Taideopinnoissa oli välivuosi, koska pääsin mukaan yhteispohjoismaiseen Pro Firenze -operaatioon lokakuusta 1967 toukokuuhun 1968, kun maailmanlaajuisesti autettiin Firenzeä vuosisadan pahimpien tulvantuhojen konservoinnissa. Katastrofin ankara luonne selvisi vasta paikan päällä.

Henkilökohtaisesti työskentely pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteisössä oli merkittävää, vaikka opiskelijan työ oli usein yksitoikkoista. Oppiainka Firenzessä synnytti rakkauden

italialaiseen taiteeseen, kulttuuriin ja maisemaan sekä antoi sysäyksen ammatilliseen verkostoitumiseen.

Virkamiesura alkoi Suomen taideakatemian alaisessa Ateneumin taidemuseossa 1972 ja päättyi runsaan 42 palvelusvuoden jälkeen. Sinä aikana kävin läpi virkakierron apulaiskonservattorista johtavaksi konservattoriksi. Konservoinnin johdossa olin noin kahdeksan vuotta eripituisin jaksoin 1989–97.

Työni oli mielenkiintoista ja innostavaa. Sen luonne muuttui kannaltani sopivin välein. Niilo Suihkon vakava sairastuminen pakotti nuoret konservattorit **Outi Sieväsen** ja allekirjoittaneen ottamaan vastuuta jo heti uran alussa. Ennaltaehkäisevää konservointia tehtiin tunnetuksi järjestämällä Suomen museoiden tekniselle henkilökunnalle kursseja. Suomen taideakatemian näyttely- ja tiedotusosasto järjes-

Kuvakannaus: Riina Uosukainen

Kuvassa on vasemmalta oikealle ylärivissä: Jaana Perttilä, Toni Idman, Olli Poijärvi, Tuulikki Kilpinen. Alarivissä: Siukku Nurminen ja Riikka Heiskanen.

ti kiertonäyttelyitä, jota varten muiden museoiden henkilökuntaa koulutettiin käsittelemään ja pakkaamaan taideteoksia.

Kansainvälinen taidekonservointityhteisö hylkäsi 1970-luvun lopulla yleisesti ja äänekkäästi vahan maalin kiinnitysmenetelmänä. Se mullisti menetelmät, kiinnitysmateriaalit ja laitteiston. Tuohon muutokseen vastaaminen oli aluksi Ateneumissa haasteellista. Siihen löytyi apu kala/sampiliimasta ja vanhasta vuorausmenetelmästä.

Itse Ateneum-rakennus oli suurremontin tarpeessa 1970-luvun alussa, kun taidekoulut oli päätetty siirtää sieltä pois ja antaa taidemuseolle koko talo. Ateneum-rakennuksen remontti oli monivuotinen, mielenkiintoinen ja erityisen vastuulliseksi koettu työkenttä. Itse olin mukana suunnittelu- ja rakennustyöryhmässä 1979–1992. Arvorakennukseen suunniteltiin ko-

neellinen ilmasto kostutuksineen, iso kuljetushissi, asiakashissit, näyttelytilojen laajennus ja varastotilat ja ajanmukaiset konservointitilat muutamia asioita mainitakseni.

Työuran loppuvaiheen antoisin sisältö tuli taiteentutkimuksesta. Siihen taas johtivat taideväärennökset ja niitä laaditut lukuisat poliisilausunnot. Tärkeä oivallukseni oli, että niistä ei oppinut juuri mitään. Siksi oli tutkittava aitoja maalauksia. Kaksi taiteilijaa nousi ylitse muiden: **Albert Edelfelt** (1854–1905) ja **Isaac Wacklin** (1721–1758). Edelfeltiä tutkin tutkimusryhmän FM **Marina Catanin** ja erikoistutkija **Seppo Hornytzkyjn** kanssa näkökulmana Edelfeltin työhuonekäytäntö. Työryhmä on edelleen yksityisellä pohjalla toiminnassa ja antaa lausuntoja harvakseltaan, vaikka tänä juhluvuonna 2023 on herättänyt huomiota Sadan euron Edelfelt -podcast (*Adolf Waseniuksen muotokuva, 1885*) ja Rans-

kasta löytynyt, *Mme Danin muotokuva* myyty pieni öljymaalauksena. Siitä olen kirjoittanut artikkelin Ateneumin FNG Research-verkkolehteen 1/2023.

Johtamani Isaac Wacklin -työryhmä koostui niistä museokonservattoreista, joiden kokoelmiin kuului taiteilijan teos. FM **Jouni Kuurne** oli sen taidehistorioitsija. Projekti oli myös jäähyväislahja kollegoille taideteostutkimuksen metodeista ennen eläköitymistäni. Tutkimuskohteena oli taiteilija, josta suomalaisen klassisen taidehistorian katsotaan alkaneeksi.

Siirrän välillä tarinani 1980-luvulle, kun suomalainen konservointikoulutus alkoi 1984 Vantaan käsi- ja taidetollisuusoppilaitoksessa. Toimin ensin maalaus-konservoinnin tuntiopettajana, **Lena Wikströmin** ja **Mirja Kanervan** ollessa vetovastuussa. Syksyllä 1985 otin konservattorikoulutuksen vastuulleni toimien samalla maalaus-konservoinnin lehtorina. Hektisiä het-

kiä riitti ennen kuin pioneerijakso päättyi keväällä 1987 ensimmäisten Suomessa koulutettujen konservattoreiden valmistumiseen.

Järjestötoiminnassa olen edistänyt konservoinnin asiaa kotimaassa toimimalla PKLn rivijäsenenä, hallituksen jäsenenä ja vuosina 1976–82 puheenjohtajana. Tärkeimpänä päämääränä oli saada suomalainen konservointikoulutus käyntiin kyselyillä opetusministeriöön ja Ammattikasvatushallitukseen. Toki pohjoismainen yhteistyö NKF:n puitteissa oli erittäin merkityksellistä. Sitä kautta tutustuttiin pohjoismaiden museoihin, lukuisiin konservointilaitoksiin ja ennen kaikkea kollegoihin.

Samalla olen ollut kansainvälisten konservointijärjestöjen ICOMin ja IIC:n jäsen. IIC:n Fellow-jäseneksi minut valittiin 1997 ja IIC:n hallituksen jäsenenä olin vuodesta 2007 tammikuuhun 2013 eli sallitut kaksi kautta. Ajanjakso avasi konservointikäsitettä, kun nä-

kökulma laajenee usean mantereen kattavaksi.

Konservattorin ammatin etuihin ovat ehdottomasti kuuluneet ulkomaan matkat – näyttelyiden kuriirimatkat, kongressi- ja opintomatkat sekä osallistuminen kansainväliseen yhteistoimintaan. Opetusministeriö ja työnantajani ovat suhtautuneet myönteisesti niitä rahoittamalla. Eri-tyisprojekteihin olen saanut rahoitusta Suomen kulttuurirahastolta, Wihurin ja Paulon säätiöiltä.

Eläkkeelle jäin 1. helmikuuta 2009 Ateneumin johtavan konservattorin virasta. Jo syksyllä 2009 oli kypsytetty ajatus paluusta ammattini juurille eli maalausten konservointiin. Työhuoneen nimeksi tuli Konservointi Tuulikki Kilpinen Oy. Se sijaitsi Kruununhaassa. Vastaanotin ensimmäiset teokset keväällä 2010. Tila oli pieni, vain 16m², mutta toimiva ja muunneltavuudessaan tehokas ja hyvin varusteltu niin konservoinnin kuin tutkimuksen

tarpeisiin. Olen välillä siirtynyt työhuoneelta museoihin ulkopuoliseksi näyttelykonservattoriksi.

Toiminnan monipuolistuttua työhuone kävi ahtaaksi. Kun 2016 tarjoutui tilaisuus saada kaksi kertaa suurempi liiketila Töölöstä läheltä kotia, tartuin siihen.

Uudet tilat ovat palvelleet tarkoituksenmukaisina helpottaen työskentelyä. Ne miellyttävät esteettisesti ei vain minua, vaan myös konservattori **Maija Santalaa**. Olimme kollegoita kymmeniä vuosia Valtion taidemuseossa (nykynimeltään Kansallisgalleria). Hän työskentelee pääasiallisesti omien konservointiprojektiansa kanssa ns. vuokratuoli-mallilla. Toki olemme ottaneet vastaan muutaman suuren yhteisprojektinkin.

Toimikunnat ja julkaisutoimintani olen jättänyt esityksestäni pois. Kotisivuillani www.tkilpinen.fi on julkaisu-lista.

Tuulikki Kilpinen

Epilogi

Olen jälleen vedenjakajalla, kun 31. toukokuuta 2024 on Konservointi Tuulikki Kilpinen osakeyhtiön purkautumispäivä. Toiminta työhuoneella kuitenkin jatkuu, kun Maija Santala ja kehystäjä Seija Virtanen-Beeh ottavat sen hoitoonsa. Jääkö oikeasti eläkkeelle vai löytyykö konservoinnista pieni siivu vielä osalleni? Sen ratkaisee tulevaisuus.

Tunnen suurta kiitollisuutta, että sain ammatin, joka on pitänyt lempeästi lujassa otteessaan koko aikuisuuteni. Olen voinut käyttää kaikkia luontaisia ominaisuuksiani ja opetella mahtavan määrän tietoa ja taitoa pääomakseni ja konservoinnin eduksi. Kiitän kaikkia kohtaamiani kollegoita ja museoalan toimijoita, joiden kanssa olen saanut tehdä yhteistyötä taiteenjumalatar Arte-miin alttaripalvelijana.

Taustasuojan kiinnittäminen kehystämättömään maalaukseen

TEKSTI JA KUVAT: AINO SAINIO

Taustasuojaus on yksinkertainen ja tehokas tapa ennaltaehkäistä kankaalle maalattujen teosten vaurioita. Maalauksen taakse kiinnitetty jäykkä pahvi- tai muovilevy suojaa teosta takaapäin tulevilta osumilta ja niiden aiheuttamilta mekaanisilta vaurioilta. Suojaus estää lian ja roskien kulkeutumisen kankaan ja kiilakehyksen väliin tai teoksen taustaan. Lisäksi se vähentää kankaan tärinää kuljetuksen aikana ja puskuroi ilman-kosteuden vaihtelun vaikutuksia maalauksen pohjaan.

Taustasuojaus kiinnitetään yleensä maalausta suojaavaan kehykseen, jol-

loin itse teos säästyy ylimääräisiltä ruuvinrei'iltä. Etenkin nykyaikaisen teosten kohdalla on kuitenkin tyypillistä, että taiteilija on tarkoittanut maalauksen esitettäväksi ilman kehystä.

Petra Demuthin ja Andreas Hoppmannin kehittämällä tekniikalla taustasuojaa voidaan kiinnittää maalauksen kiilakehykseen aiheuttamatta teokseen pysyviä jälkiä.

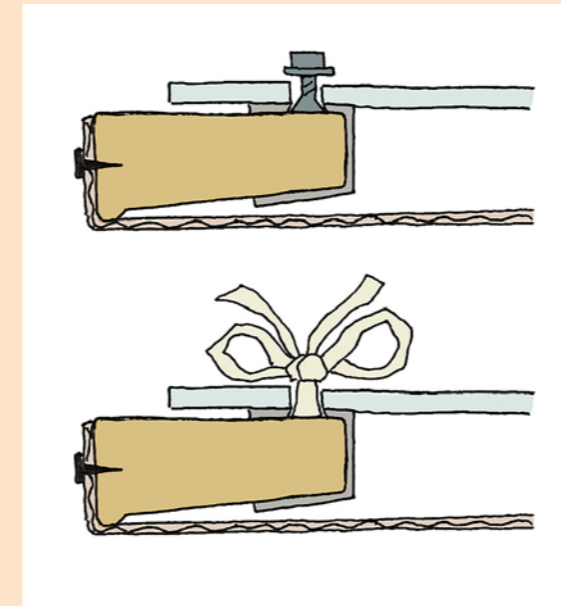
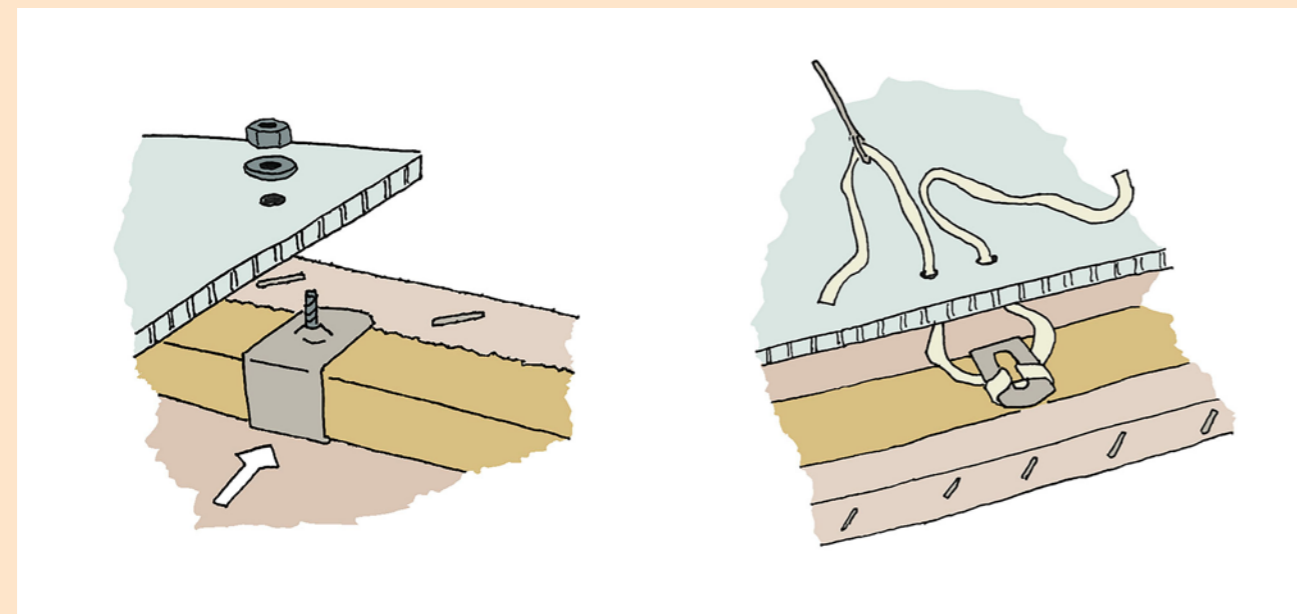
Menetelmä soveltuu maalauksille, joiden kiilakehyks on viistottu. Tällöin kankaan ja kiilakehyksen väliin jää riittävästi tilaa kiilakehyksen sisäreunan sovitettaville kiinnikkeille. Ohuet metallilevyt, esimerkiksi Temart-kiin-

nityslevyt, taivutetaan U-profilin muotoon kiilakehyksen paksuuden mukaan. Kiinnikkeiden paikat määritellään etukäteen, jotta taustasuojaa voidaan tehdä reiät oikeisiin kohtiin. Kiinnikkeet työnnetään kiilapuiden sisäreunoihin, jonka jälkeen taustasuojaa voidaan joko sitoa tai ruuvata paikallaan, kiinnikkeet eivät pääse liikkumaan, eikä niitä tarvitse erikseen kiinnittää teokseen.

Sitomista varten tarvitaan kapeaa puuvillanauhaa ja neula, jonka avulla nauhan päät saa kuljetettua pahvin läpi. Nauha pujotetaan metallikiinnik-

Kiilakehyksen sisäsyryään työnnetään taivutettu metallikiinnike, johon taustasuojaa kiinnitetään.

Taustasuojan voi sitoa kiinni puuvillanauhalla, joka pujotetaan metallikiinnikkeen ja pahvin läpi.

Piirustus osoittaa, kuinka taustasuojaa kiinnitetään kiilakehykseen ilman, että teokseen jää pysyviä jälkiä.

keessä olevan reiän läpi ja kierretään sen alta kuvan osoittamalla tavalla. Taustasuojalevyyn tehdään kaksi vierekkäistä reikää, joiden läpi päät vietään levyn taakse ja solmitaan tiukalle rusetille.

Mikäli taustasuojalevyn kiinnittämiseen halutaan käyttää ruuveja, metallilevyihin painetaan syvennykset, joihin ruuvien kannat uppoavat. Ruuvit voi halutessaan lisäksi liimata metallikiinnikkeisiin. Taustasuojaa lukietaan paikalleen mutterien ja aluslevyjen avulla.

Kirjoittaja on maalaustaiteen konservattori (AMK), joka työskentelee Pro Artibus -säätötilä Tammisaarella ja opiskelee konservoinnin YAMK-ohjelmassa.

Lähteet:

Demuth, Petra & Hoppmann, Andreas 2023. The "Ehrenfelder Klammer": A nondestructive fixing for backing boards on the wooden stretchers of paintings without decorative frames. ICOM-CC 20th Triennial Conference 2023 Valencia, Posters

Lyhyt toimenpide-esittely

Sarjan ideana on esitellä pähkinänkuoressa sellaisia (melko) yksinkertaisia menetelmiä, joita käytämme jatkuvasti työssämme. Eri materiaalien konservattorit eivät välttämättä tiedä toistensa arkikikkoja ja jotkut ovat tottuneet tekemään asian toisella tavalla.

Sarjassa ilmestyneet:

2/2016
Vehnätärkkelyksen ja pyyhekumin käyttö liimanpoistossa
Vesivärin ja musteen suojaus gelatiinilla
Lokaali kaasukammio teipinpoistossa

1/2017
Japaninpaperin värjäminen tekstiiliväreillä

2/2017
Kankaalle maalatun taideteoksen pingotuskehysvuoraus

1/2018
Evacon R™ -kittausmateriaali kankaalle maalatuille taideteoksille

1/2019
Sylkipuhdistus

1/2020
Tekstiilien pintapuhdistus imuroimalla

2/2021
Nihkeäpyyhintä

1/2024
Taustasuojan kiinnittäminen kehystämättömään maalaukseen

KONSERVAATTORIT ANAFORAN SYDÄMESSÄ

TEKSTI HEINI KYLLIÄINEN

KUVAT HEINI KYLLIÄINEN, ANNA AALTONEN, SARI POUTA

Vuonna 2022 alkanut konservointiprojekti egyptiläisessä luostariyhteisössä Anaforassa sai hienon jatkon, kun kaksi paperikonservattoria, **Anna Aaltonen** ja **Heini Kylliäinen** saivat mukaansa kaksi esinekonservattoria; **Anna Lehtisen** ja **Sari Poudan**. Anaforan koptilaisen ortodoksihiippakunnan **piispa Thomas** toimitti meille kaikille kutsun ikoni- ja maalauskonservattori **Helena Nikkanen** avustuksella ja koptilainen yhteisö otti meidät jälleen lämpimästi vastaan. Matka-apurahan saimme Kalevi Kuitusen Säätiöltä sekä Suomen Konservattoriliitolta.

Paperikonservattoreiden työ jatkui viime vuonna aloitetun paksun sidoksen selvittelytyöllä. Alkuperäisestä oletuksesta poiketen sidos ei ollutkaan yksittäinen teos, vaan se sisälsi sivuja kymmenistä eri käsikirjoituksista. Osassa oli havaittavissa jonkinlaista sidontaa, mutta pääosin lehdet olivat irrallisia. Nämä lehdet pystyttiin kuitenkin erottelemaan melko hyvin koon, tekstityypin, erilaisten numerointien, käsialan, vaurioiden sekä kuvionnin perusteella. Käsikirjoituksissa oli käytetty mustaa, punaista, keltaista, vihreää ja sinistä mustetta.

Selvittelytyön edetessä huomioimme myös, että mitkään käsikirjoituksista eivät olleet kokonaisia, jokaisessa oli puutteita. Päätelimme, että käsikirjoitusten saattaminen täydellisiin kokonaisuuksiin ei ole mahdollista. Käsikirjoitukset säilytetään jatkossa suojattuina irrallisina kokonaisuuksina. Laajin käsikirjoitus sisälsi jakaita Uudesta Testamentista, muut ovat todennäköisesti rukouskirjoja.

Sidoksia oli myös ilman lisätutkimusta vaikea ajoittaa, joten sille annettiin melko laaja aikajakauma, 14.-18. vuosisata. Kielinä käsikirjoituksissa oli käytetty sekä arabiaa että koptia.

Alun perin useimmat käsikirjoituksista ovat olleet erinomaisen laadukkaita; paperi vahvaa ja kiiltävää, lehdet erittäin hienosti kuvioituja ja koristeltuja. Laaja vesivaurio oli kuitenkin vahingoittanut kokonaisuutta aiheuttaen voimakasta kosteusaaltoilua, virtausvanoja sekä lehtien yhteenliittymistä. Lehdissä oli paljon vaurioita, likaa, hiekkaa, repeämiä, yhteen tarttuneita sivuja, pigmentti-siirtymiä, puuttuvia paloja sekä jonkin verran kynttilävahajälkiä ja tuholaisen aiheuttamia vaurioita. Laaja vesivaurio oli aiheuttanut tekstin haalistumista, mutta ei kuitenkaan luettavuutta pahoin vaikeuttavaa musteen leviämistä. Kosteusvaurio oli myös aiheuttanut paperin kunnan heikentymistä ja haurastumista.

Nahkakansi sisälsi moderneja teollisesti valmistettuja yhteen liimattuja sivuja ja oli mielestämme ns. kierrätyskansi, eikä sen alkuperäisyydestä ollut mitään varmuutta. Kannessa oli havaittavissa pintakoristelua (viivakoristeita). Kansi säilytetään irrallisena.

Konservointitoimenpiteet

Sidos kuivapuhdistettiin käyttäen harjaa ja sientä (lateksisieni). Likaa ja steariinitahroja poistettiin mekaanisesti, repeämiä paikattiin ja puuttuvia alueita tuettiin japaninpaperilla.

Voimakkaimmin vaurioituneet sekä runsaasti kiinteää hiekkaa tai muuta maa-ainesta sisältävät sivut eriteltiin ja vesipesua testattiin alustavasti. Hiekka oli hyvin voimakkaasti kiinni paperin pinnassa, eikä irronnut pelkässä liotuksessa. Osin kyseessä oli paperin pintaan nousseista suolakiteytymistä. Pesukokeilut vaativat tarkempaa paneutumista muun muassa veden lämpötilan ja mekaanisen liikkeen yhteisvaikutuksen suhteen. Tärkeää on myös ottaa huomioon, että jossakin tapauksessa lian poistaminen saattaa tuhota informaatiota, jolloin toimenpide jätetään suosiolla tekemättä.

Pääpaino konservointitoimenpiteiden ohella oli sivujen saattaminen järjestykseen mahdollista myöhempää kokonaisuutta varten. Tässä käytettiin apuna kolme eri numerointijärjestelmää (huruf al-zimaam, Mozarabic/Toledan ja Rumi/Fasi), siirtymäsanoja sekä muita merkkejä. Numeromerkkien haalistuminen sekä erilaiset käsialat aiheuttivat oman hankaluutensa.

Prosessin tässä vaiheessa Post-in laput numeroinnin tunnistamiseksi päätettiin jättää liiman aiheuttama vähäinen riski huomioiden.

Lopuksi lehdet suojattiin asianmu-
kaisesti happovapaisiin suojakuoriin ja
pakattiin odottamaan prosessin jat-
koa.

Esinekonservoinnin kohteeksi tuli
vanhoja hopearistejä sekä muita kir-
kollisia hopeaesineitä, jotka Piispa
Thomas oli valinnut konservaattoreille
puhdistettaviksi. Ristit olivat eri aikai-
sia ja peräisin Keski-Egyptin kirkoista
ja luostareista. Esineistä vanhimmat
olivat suuria saattoristejä, ja mahdoli-
sesti valmistettu jo ennen 1000-lukua.
Näiden lisäksi puhdistimme seitsemän

pettumat poistettiin osin mekaanises-
ti, osin hopeanpuhdistusaineilla sekä
tarpeen mukaan eri liuottimilla ja me-
tallinpuhdistusaineilla. Puhdistetut
esineet huuhdeltiin vielä ja kuivattiin
huolellisesti, sekä viimeisteltiin ho-
pealiinalla, joka jättää pintaan hapet-
tumista hidastavan suojakerroksen.

Risteihin oli kaiverrettu arabiaksi
ja/tai koptiksi tietoja niiden alkupe-
räästä, sekä kenelle ne oli pyhitetty. Si-
saret auttoivat meitä kärsivällisesti
selvittämään, mitä teksteissä luki.

Ompelimme sisarten avustuksella
risteille kankaiset suojapussit, jotka
estävät kolhiintumista ja suojaavat esi-
neitä säilytyksen ja kuljetuksen aika-
na. Koska ristejä saatetaan käyttää

edelleen, jätimme sisarille hopealle
tarkoitettua kuivapuhdistusliinan, jolla
esineitä voidaan pyyhkiä käsittelyn
jälkeen, jotta niihin jäisi mahdollisim-
man vähän sormenjälkiä ja ne säilyisi-
vät kirkkaampina pidempään.

Koko työryhmän puolesta matka-apu-
rahasta kiittäen

Heini Kylliäinen

*Kirjoittaja on koulutukseltaan esinekonser-
vaattori, työskentelee paperikonservaattori-
na Kansalliskirjastossa.*

nuorempaa ja pienempää tripidiä
(1800-1900 -l.), jotka ovat vielä olleet
käytössä seurakuntien toimituksissa,
sekä leivän päälle siunaamisen yhtey-
dessä käytettävän hopeisen ristinmuo-
toisen esineen.

Esineet olivat aikojen saatossa
muuttuneet tummiksi, kirjaviksi, ja
kiillottomiksi. Ristien tarkoitus on hei-
jastaa valoa, mikä ei nykyisellään to-
teutunut. Myöskään koristelut tai kai-
verruukset eivät enää erottuneet tum-
muneesta ja likaantuneesta pinnasta.

Puhdistimme esineet rasvaisesta
liasta ja steariinijäämistä lämpimällä
vedellä sekä neutraalilla saippualla.
Pinttyneet läikät, korrosio että ha-

Saattoristi ennen ja jälkeen konservoinnin.

YAMK-opinnoista ja paikallismuseotyöstä

Tämä juttu on jatkoa viime numerossa ilmestyneelle "Uusi ryhmä aloittanut konservoinnin YAMK-koulutuksen".

TEKSTI JA KUVAT: ELVIIRA HEIKKILÄ

Koko ryhmämme eli 16 henkilöä on
jatkanut konservointialan ylem-
piä ammattikorkeakouluopinto-
jaan innostuneissa merkeissä.

Olemme käyneet joissakin kohteissa
tutustumassa muun muassa kokoel-
manhallinnan ja kestävän kehityksen
tiimoilta ja meillä on käynyt vieraile-
via luennoitsijoita. Konservattorien
maisteriohjelman vastuuolettajan
tohtori **Nina Robbinsin** omat luennot
ovat myös olleet antoisia ja niillä on
keskusteltu paljon koko opiskelijaryh-
män kanssa. Työyhteisöni Kuopion
kulttuurihistoriallisessa museossa on
suhtautunut työn ohessa opiskeluuni
edelleen kannustavasti, vaikka kolle-
gat ovatkin joskus joutuneet vähän te-
kemään töitäni.

Opinnäytetöiden aiheet ovat tar-
kentuneet ja joillakin muuttuneetkin.
Minä olin suunnitellut kyselylomaket-
ta alueellisten vastuumuseoiden kon-
servaattoreille, mutta kollega **Armi
Terhemaa** ehdittiin ensin! Armi opiske-
lee Jyväskylän yliopistossa museologi-
an maisteriohjelmassa ja tekee pro
gradu -tutkielmaa aiheesta "Alueelli-
nen vastuumuseotyö konservoinnin
näkökulmasta". Hän teki kaksi kyselyä,
yhden ALVA-konservaattoreille ja toi-
sen taustakyselynä kaikille ALVA-muse-
oille. Lisäksi hän aikoi haastatella mu-

Tuhohyönteisvauriot ovat valitettavan yleisiä vanhoissa kokoelmissa.

seviraston työntekijöitä lakiuudis-
tuksen tavoitteista ja onnistumisesta.
Keskustelu Armin kanssa sujui hyvässä
hengessä ja totesimme, että hänel-
lä painottuu aihe enemmän ALVA-jär-
jestelmään ja museologian peruskysy-
myksiin, joten emme tee päällekkäistä
tutkimusta. Minun tutkimustani oh-
jaava Nina tosin totesi, että vaikka
kaksi ihmistä tekisikin täysin samasta
aiheesta tutkimuksen, näkökulma olisi
kuitenkin vähän erilainen.

Tutkimus käynnissä

Oman YAMK- eli maisterityöni aihe siis
rajautui museokonservaattoreiden ja
paikallismuseotoimijoiden näkökul-
miin ja suhteisiin. Tein Pohjois-Savon
paikallismuseoille kyselylomakkeen
kartoittaakseni kokoelmanhoidollisia
asioita ja neuvontatarpeita, ja siihen
olenkin tämän kirjoitushetkellä saa-
nut viitisentoista vastausta. Vastauksia
tietenkin toivoisin erityisesti niiltä,
jotka ovat olleet tyytymättömiä AL

VA-museon palveluihin ja/tai jotka eivät ole käyneet järjestämässämme tapaamisissa. Tämän lisäksi olen haastatellut viittä itäsuomalaisen ALVA-museoiden konservattoria joko videopuhelulla tai paikan päällä käymällä. Tein ja lähetin kysymykset etukäteen, mutta joitakin lisäkysymyksiä heräsi haastattelun aikana. Rajasin haastateltavat alueellisesti, jotta saisin samanlaisissa taloudellisissa ja henkilöresurssillisissa oloissa työskentelevien näkökulmia. Muiden konservattorien kanssa keskustelu on ollut mahtavaa, kiitos **Heidi, Riikka, Milla, Jari ja Suv!**

Tutkimuksessani on tarkoitus käyttää kysely- ja haastatteluaineiston lisäksi myös museotyön oppaita, joita on Suomessa ilmestynyt etenkin 1970- ja 80-luvuilla. Niitä ja konservoinnin etiikkaa ja filosofiaa käsitteleviä julkaisuja minun on nyt tarkoitus intensiivisesti alkaa lukemaan. Myös tutkimusaineiston käsittelystä kertovaa kirjallisuutta olen kerännyt pöydälleni. Tarkoitus on saada analysoitua vas-

Pölyn poisto on yleisimmistä neuvonta-aiheista

tauksia ja tehtyä niistä johtopäätöksiä, sekä tuotettua ohjenuoria, mahdollisesti jopa konkreettisia ratkaisuja, konservattorien paikallismuseotyöhön. Aluksi on pitänyt määritellä mitä

paikallismuseo oikein tarkoittaa – siitäkin on erilaisia käsityksiä. Olen päättänyt rajata ”paikallismuseot” nimenomaan vapaaehtoisvoimin tai sivutoimisesti hoidettuihin museoihin museoviraston määritelmän mukaisesti siksi, että ei-ammattillisesti hoidetut museot kaipaavat eniten neuvoja ja niiden neuvominen on myös mietityttänyt minua eniten.

Ylhäältä alas vai yhdessä toimien?

Olen konservattorina asiantuntija ja ALVA-museossa osittain palveluammattissa, mikä varmasti koskee montaa muullakin tavalla työllistyvää konservattoria. Olemmekin viime aikoina täällä Kuopiossa miettineet uusia tapoja tehdä paikallismuseotyötä. Voimmeko kenties kehittää yhteistyötä verkostomaisemmaksi ja vuorovaikutteisemmaksi? Tulossa on suunnitelmia, jotka ovat kenties joillekin museoille joututtua huttua, mutta meille suunta eteenpäin. Joillakin alueilla, kuten Pohjois-Karjalassa, on tehty jopa maakunnallinen kokoelmapoliittinen ohjelma. Tämä on otettu meillekin työn

Esineturvallisuutta voi parantaa muun muassa siimaratkaisuilla

Huhtikuun paikallismuseopäivässä oli reilu parikymmentä osallistujaa. Esitelmöimässä konservattori-amanuenssi Anu Reijonen

alle – toisiko se Pohjois-Savon erityispiirteitä ja historiaa paremmin esiin? Auttaisiko se tallennusvastuiden ja olemassa olevien kokonaisuuksien selvittämisessä? Tästä ja muista uusista ajatuksista lisää myöhemmin.

Kaikki paikallismuseotyön osa-alueet eivät kuitenkaan nosta hymyä huulille: perinteisten rakennustapojen ja rakennuskonservoinnin asiantuntijoita on pulaa, varsinkin täällä Pohjois-Savossa. Meillä on ollut vaikeaa saada ammattilaisia korjaamaan vanhojen museorakennustemme perinteisiä materiaaleja, paikallismuseoiden korjausvelasta puhumattakaan. Rakennuskonservattoreita ei ole Suomessa koulutettu yli kymmeneen vuoteen ja se alkaa tuntua. Monesti omituiset hajut tai vuotavat katot hoidetaan pikapaikkauksilla ja laajempaan kunnostukseen ei löydy varoja. Huolestuttaa, että 1970–80-luvuilla huolellisesti entistetyt ja valittuun ai-

kakauteen sopivaksi täydennetyt museorakennukset rapistuvat – meidänkö aikamme koituu niille kohtaloksi?

Elviira Heikkilä

Kirjoittaja on koulutukseltaan huonekalukonservattori (AMK) ja työskentelee kuudetta vuotta Kuopion kulttuurihistoriallisessa museossa koven materiaalien konservattorina.

Kaikki paikallismuseotyön osa-alueet eivät kuitenkaan nosta hymyä huulille: perinteisten rakennustapojen ja rakennuskonservoinnin asiantuntijoita on pulaa.

POHJOISMAISEN KONSERVAATTORILIITON SUOMEN OSASTO ry
 NORDISKA KONSERVATORFÖRBUNDET FINLAND rf
 NORDIC ASSOCIATION OF CONSERVATORS FINNISH SECTION ra

SÄÄNTÖMÄÄRÄINEN KEVÄTKOKOUS

18.4.2024 klo 16

Saamelaismuseo Siida, Inarintie 46, 99870 Inari

Teams-etäyhteys

PÖYTÄKIRJA

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 16.04

2 Kokouksen järjestäytyminen

Valitaan kokoukselle puheenjohtaja, sihteeri, 2 pöytäkirjantarkastajaa ja 2 ääntenlaskijaa

Päätös:

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin **Sini Oksanen**

Sihteeriksi valittiin **Sanna Sinervo**

Pöytäkirjantarkastajiksi ja ääntenlaskijoiksi valittiin **Linda Linden** ja **Elviira Heikkilä**

3 Osanottajien toteaminen ja valtakirjojen tarkastaminen

Päätös: Kokouksessa oli läsnä 16 henkilöä. Osallistujat on lueteltu liitteessä. Kuusi jäsentä osallistui kokoukseen etäyhteydellä. Valtakirjoja ei ollut.

4 Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Päätös: Kokouksesta on ilmoitettu kirjallisesti jäsenille sähköpostitse 14 vuorokautta ennen kokousta. Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

5 Kokouksen esityslistan hyväksyminen

Päätös: Hyväksyttiin esityslista

6 Ilmoitusasiat

Yhdistyksen talous

- Yhdistyksen tilintarkastus on valmistunut kuluneella viikolla, ja se esitellään kohdassa 8. Yhdistyksen talous on vakaalla pohjalla.

E.C.C.O.

- E.C.C.O:n yleiskokous ja puheenjohtajakokous on tänä vuonna Bratislavassa. Uudet säännöt on hyväksytty tänä keväänä, mutta käytännössä säännöt eivät muutu vaan kyse on lähinnä teknisestä muutoksesta Belgian yhdistyslainsäädännön muutoksen myötä. Samalla hyväksyttiin etäosallistuminen E.C.C.O:n kokouksiin. Sääntömuutoksesta voi lukea lisää seuraavasta Konservattori-lehdestä.

EuNo

- Europa Nostra on euroopan suurin kulttuuriperintöä vaaliva eurooppalainen järjestö. Järjestö toimii yhteistyössä Euroopan unionin, Euroopan neuvoston ja Unescon kanssa. Järjestöön kuuluu kulttuuriperintöä vaalivia yhdistyksiä sekä henkilöjäseniä yli neljästäkymmenestä maasta. Järjestön presidenttinä toimii italialainen oopperalaulaja **Cecilia Bartoli**. Europa

- Nostra perustettiin vuonna 1963 Venetsiassa ja **Katariina Ruuska-Jauhijärvi** osallistui juhluvuoden Summittiin syyskuussa 2023 Venetsiassa. Katariina valittiin tilaisuudessa Europa Nostran valtuuston jäseneksi kaudeksi 2023-2026. Katariina kertoo tapahtumasta ja järjestön toiminnasta lisää Konservattori lehdessä. Seuraava summit järjestetään Romaniassa lokakuussa 2024.

CEN

- European Committee for Standardization/Technical Committee (CEN/TC) 346 Conservation of cultural heritage kuulumiset. CEN/TC 346 on eurooppalainen standardoimiskomitea, joka vastaa kulttuuriperinnön vaalimiseen liittyvien standardien valmistelusta. Yleisesti standardoituja tuotteita on Kansainvälisen standardisoimisorganisaation (ISO) perustama oma komitea ISO 349 Cultural Heritage Conservation kulttuuriperinnön vaalimiselle. Parhailaan selvitetään tämän ja CEN/TC 346:n välisen yhteistyön yksityiskohtia. Tärkeää on myös CEN/TC 346 tekemä työryhmien yhdistäminen ja työkohteiden uudelleenjärjestely. Jatkossa työryhmiä on vähemmän ja ne vastaavat useamman samantyyppisten standardin valmistelusta. Työryhmiä on nyt 6 kappaletta ja niillä on jokaisella aikaisempaa enemmän samaan aihealueeseen liittyviä työkohteita. Suomen seurantakomitean (SR216) tehtävänä on toimia kulttuuriperinnön vaalimiseen liittyvän standardoinnin kansallisena asiantuntijaelimenä. SR216 seuraa ja vaikuttaa toimialansa eurooppalaiseen standardointiin, ottaa kantaa standardiehdotuksiin ja päättää kääntämisestä. Ryhmän toimiala on sama kuin komitean CEN/TC 346 Conservation of cultural heritage. SR216:ssa ovat puheenjohtaja **Elisa Heikkilä**/Museovirasto, sihteeri **Kati Heiskanen**/SFS, jäsenet **Liisa Näsänen**/ICOM Suomen komitea, **Kirsi Hiltunen**/Kansallisgalleria, **Riitta Koskivirta**/Pohjoismainen konservattoriliitto, **István Keckeméti**/Kansallisarkisto, **Seija Linnanmäki**/ICOMOS Suomen komitea. Kuluneella kaudella seurantaryhmä on antanut lausuntoja uusista standardiehdotuksista, uusintaan tulleista standardeista ja muista kyselyistä. Näistä voi lukea tarkemmin kevään Konservattori-lehdestä. Vuonna 2023 ei julkaistu uusia standardisuoennoksia, mutta parhaillaan on kommentoitavana standardin EN 17543:2021 Conservation of Cultural Heritage - Finishes of built heritage - Investigation and documentation käänös EN 17543:2021 Kulttuuriperinnön vaaliminen. Rakennusperintökohteiden pintakäsittelyt. Tutkimus ja dokumentointi. Standardit ovat maksullisia, mutta SFS listasi ystävällisesti paikkoja, joissa ajantasaisiin standardeihin voi tutustua ilmaiseksi: Täydet kokoelmat SFS-standardeja omistavat Aalto-yliopisto, Centria-amk, Jyväskylän amk, Kaakkois-Suomen amk, Oulun yliopisto, Satakunnan amk, Seinäjoen amk, TYKS T3, Turku amk. Melko kattavia kokoelmia ylläpitävät Hämeen amk, Lahden amk, Saimaan amk, Oulun amk, Savonia amk.

MoK-lehti

- Tänä vuonna määräaikaan (15.4) mennessä MoKille lähetettiin 6 artikkelia arviointiin. Toimitus kokoontuu etänä 30.4 keskustelemaan artikkeleista ja päättää mitä niistä lähdetään julkaisemaan vuoden 2024 numeron varten. Toimitus tapaa myös lokakuun 2024 alussa Tukholmassa, jolloin tarkoitus on suunnitella miten lehteä halutaan kehittää tulevina vuosina. Hallitus on kokouksessaan päättänyt puoltaa lehden siirtymistä sähköiseen muotoon mutta asiasta tulee mahdollisesti jäsenkysely myöhemmin.

Konservattoriliiton lehti

- Lehden on saapunut artikkeleita noin 30 sivun verran. Pohdittiin ettei vuosikokousmateriaalia julkaistaisi enää kokonaisuudessaan lehdessä. Lehden toimitus on kasvanut ja siihen kuuluu nykyään 6 henkilöä. Lehden toimitus on ideoinut valokuvakilpailua, jossa voitaisiin kerätä korkealaatuisia valokuvia lehden käyttöön.

Työryhmät:

- Työryhmien aktiivisuus on edelleen matala, eikä työryhmiltä ole saatu kuulumisia vuosikokoukseen. Riitta Koskivirran kanssa on suunniteltu standardityöhön keskittyntä työryhmää, joka voisi tukea CEN:in työtä.

7 Vuoden 2023 toimintasuunnitelman ja talousarvion hyväksyminen

Puheenjohtaja Sini Oksanen esittelee yhdistyksen toimintakertomuksen vuodelta 2023.

Esitys: Esitettiin vuoden 2023 toimintakertomus hyväksyttäväksi.

Päätös: Hyväksyttiin vuoden 2023 toimintakertomus.

8 Vuoden 2023 tilinpäätös

Puheenjohtaja esittelee yhdistyksen tilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen.

Esitys: Esitettiin vuoden 2023 tilinpäätös hyväksyttäväksi.

Päätös: Hyväksyttiin vuoden 2023 tilinpäätös.

9 Vastuuvapauden myöntäminen

Esitys: Myönnetään vastuuvapaus viime vuoden hallitukselle

Päätös: Myönnettiin vastuuvapaus vuoden 2023 hallitukselle

10 Jäsenhakemukset

Jäsensihteeri **Emmi Kaartinen** toimitti jäsenasiat etukäteen vuosikokoukselle esiteltäväksi

Yhdistyksestä on hakenut eroa 8 henkilöä

Jäsenluokan muutosta on hakenut 2 henkilöä

Uusia jäsenyyksiä on hakenut 3 henkilöä (3 opiskelijajäsenyyttä)

Päätös: Jäsenhakemukset hyväksyttiin.

Jäsentilanne kevätkokouksessa 18.4.2024 jäsenyyksien vahvistamisen jälkeen:

285 jäsentä, joista

- 156 varsinaista jäsentä
- 98 opiskelijajäsentä
- 16 eläkeläisjäsentä
- 4 kunniajäsentä
- 5 yhteisökannattajajäsentä
- 6 liitännäisjäsentä

11 Sääntömuutos

Esitellään vuosikokoukselle sääntömuutos. Nykyiset säännöt edellyttävät valitsemaan sekä tilintarkastajan sekä toiminnantarkastajan. Nykyiset säännöt: “valitaan kuluvan vuoden tilejä tarkastamaan yksi ammattimainen tilintarkastaja ja jäsenistä yksi toiminnantarkastaja sekä heille varahenkilöt”.

Uusi ehdotus: “Valitaan kuluvan tilikauden tilinpäätöstä tilintarkastamaan yksi tilintarkastaja ja varatilintarkastaja. Jos tilintarkastajaksi valitaan tilintarkastusyhteisö, ei varatilintarkastajaa tarvitse valita.”

Äänestettiin sääntömuutoksesta. Vuosikokous puolsi sääntömuutosesitystä yksimielisesti.

Päätös: Päätettiin muuttaa yhdistyksen sääntöjä esityksen mukaisesti.

12 Muut asiat

PKL:n kevätretki Saamelaismuseo Siidaan on ollut antoisa ja onnistunut.

13 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 17.00.

Sini Oksanen
puheenjohtaja
Linda Linden
pöytäkirjantarkastaja

Sanna Sinervo
sihteeri
Elviira Heikkilä
pöytäkirjantarkastaja

